

Stockholms Wedo-Blad.

Lördagen, den 24 Martii 1770.

Lärda Saker och Rön.

L A R A N.

Bref om Begräfningar uti Kyrkorna.

Sågra Kyrkor gifwas ännu werketigen, hvilka hålla de gamla Lagarna helige. Kyrkan uti Puy i Frankrike, tager intet en gång emot sin Biskops till, och Kyrkan i Chartres, som och alla Kyrkor i Lothringen, skola ännu strängeligen i allt taga en sådan billig försiglighet. Hwarför skal det vara och hvarför så omhjeligt att åter affkasta detta misbruket? Eller är till äfventyrs saram intet tydlig nog, som Kyrkofolket deraf hafwa at befrugta? Hro de smittosamma sjukdomar, hvilka på detta sättet hastigt och lätteligen kunna utbreda sig öfwer all, at agta för intet? Jag wil allenast taga et exempel af Kopporna, och fråga: om intet denna sjukdomen allena, gibe begräfning i Kyrkorna otillätelig, så wida det kan bewisaf, at utdunsningen af sådana Lik, kan fortplantas denna smittosamma och öddande sjukdomen öfwer allt! och detta låter helt lätt bewisa sig. I hafwen sielf i et af Edra Aft, anfördt Exempel som äro lämpelige härtil. Men jag kan ännu anföra et annat utur Eubodons Magasin 1752 för September månad, som fullkomligen kan bewertiga hwar och en om sanningen häraf. „Öddgräfwaren uti Cheshood, berättas här, „öppnade npligen en graf, hwaruti en man „låg begräfwen, som för 30 år sedan dog „i Kopporna. Den ödda war, enligt sin „åstundad, lagd i en kista af Ek, som ännu „war så stark, at hon helt och hällen kunde uttagas. Men som Öddgräfwaren intet förmodade gindra det, så sönderflog han lådet på kistan med en stoffel, och strakt kom en sådan gruswelig stank utur kistan,

„som han förut aldrig kändt. Som den „Personen, hvilken skulle insättas i grafwen, varit af anseende, så besant sig icke allnast allt folket i byn närwarande, utan och en myckenhet menniskior från de nästgräntande orter, hade äfwen kommit at åståda begräfningen. Få dagar derefter blefwo 14 personer beswärade med de första ansibter af Kopporna, och efter trene dagar lågo alla i Byn, hvilka icke ännu hafte denna sjukdomen, til fängs, på twänne när; dock likväl war deras sjukdom så lindrig, at icke mer än twenne deraf doge. Samma sjukdom utbredde sig i hela granskapet, och i alla Byarna från hvilka folket infunnit sig wid begräfningen; men öfwer allt war den af lindrig art.

Kan nu et Lik, hwilket för trettio år sedan, öfwerit begräfmit med Kopp-giftet, ännu efter så lång tid smitta en sådan myckenhet menniskior: hwar måste intet se, då uti et Kyrko-hwalf eller graf, ibland tjugu och flera Personer, wid swåra härjande Koppnedfattas, hvars lugt Kyrko-Folket ofta mer än allt för tydeligen märka; och är det wäl underligt, at sådana sjukdomar alltid widare utbreda sig, och gindra öwendet allt mer och mer allmänt?

Jag förblifwer etc.
Philantropus.

Om Bröd och Dricka.

Man wet icke egenteligen, hroem som förträffliga konstens ursprung förlorar sig i älderdomens mörker. Grekerna tillagnade denna upfinningen sin Bacchus, och Egyptierna Jsa. Derför blef i deras Fester hwete och Korn kringburit, för at bewisa den wälgörande Gudinnan någon ära, som påsun-

nit nyttan af mjöl och brödsbakning. Men, hvem ser icke, at man i detta Zabelaktiga upptaget, aldrig lärer upåcka råttia uphöfsmannen til denna konsten. Eila så går det med alla nyttiga uppfinningar, då man därmed i små saker sorgfälligt anmärker författarens namn. Kruger har på sit sätt roat sig hårdsvor. Man wet intet, säger han, hvem som först brygdt dricka, gjordt Win, upfunnit byggningskonsten, försävigat läst, gjordt skor, wäfwit strumpor, grafwit Meszaller utur jorden, sått korn, o. s. w.; men man wet wem som påfunnit differential-räkningen, förut bestämde harmonien, läran om monaderna, Saturni Drabanter, och Benedis månad. Ja, hvad säger jag? Man wet hvem som först gjordt orimliga werker, hvem som förbättrat et ord i Donaten, och på et beynnerligt sätt förklarar något ställe af Homerus. Detta gör, at jag intet hållere önskar mig, än at af de Lärde snart blifwa förgjöld, det skulle snart synas, som at gjöra sig et öddeligit namn, wære intet annat, än at qwarlämna åt werlden sådana småsaker och willfarelser, hwarmed man spelsatt sig under sin lifstid. Hvem förtjente snarast äresstod, den första Bagaren, eller Alexander Magnus? Den förra sögde för Människo-slagteis widmagthållande, och den sednare för tess undergång; den förra har skaffat menniskorna lifwets begärlighet, den senare har berdwat dem det, den förra har underhållit deras hälsa, och den sednare har förderfwat den. Alt detta har sin

fullkomliga riktighet. Men, det kan dock sådant wagtadt ske, at wi wårda åtanfan af en mennisko-slagteis wadigdrare, fast än wi icke weta des namn; och wi kunna därfore wäl bruka brödet til wår nytta, ehuru wi icke weta hvem som upfunnit det samma. Jag wet intet hwad man finner för härlighet eller belöning för en uppfinnare af någon nyttig sak deruti, at han efter sin död blifwer nämnd wid namn. Så litet som Alexander Den Store har därutaf, at wi ofta nämna hans namn, så litet förtorar brödets uppfinnare därwid, at wi icke weta hans. Emedertid synes af hwad anfördt är, at de äfwen icke warit de nyttigaste menniskor på jorden, hwilkas namn wi weta, och at de offasti förbjana mera berdm, hwars namn wi måste efterlöka.

Naturen gaf oss bland wäxterna många handa mjölagtige frugter, som woro mycket stickelige til wår kropps näring. Men, det war en ofullkomlighet derwid, som måtte afhjälpas. De mjölagtige råttierne förwandla sig så lätt i magen til en seg stem, hwilken fördärwar matsmältningen på mångahanda sätt, och gör alla wåra wätskor ofunda. Därfore fordra de en god mage, wöden galla, och et arbetsamt testafs-sätt, om de behörigen stola kunna smältas. Men dessa gåfwor hade Naturen begäfwat ganska få menniskor med.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Mar.	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
	Bar. Therm.	wind. wädl.		Bar. Therm.	wind. wädl.		Bar. Therm.	wind. wädl.	
17	b 25:50 56. u.	S.	1 klart.	25:50 7. u.	S.	1 snög.	25:48 10. u.		2 snög.
18	c 25:56 40. u.	S.	2 snög.	25:29 10. u.	S.	2 mulit.	25:25 10. u.		2 mulit.
19	c 25:25 17. u.	N.W.	1 klart.	25:34 9. u.	N.	1 mulit.	25:44 11. u.		1 mulit.
20	g 25:55 13. u.	N.W.	1 klart.	25:60 6. u.	N.W.	1 snög.	25:65 1. u.		1 snög.
21	g 25:65 13. u.	N.	1 klart.	25:65 10. u.	N.	1 klart.	25:65 20. u.		1 klart.
22	u 25:60 8. u.	N.	2 mulit.	25:60 4. u.	N.	2 klart.	25:60 6. u.		1 klart.
23	b 25:55 7. u.	N.	1 mulit.	25:75 5. u.	N.	1 klart.	25:39 6. u.		1 klart.

Den 19 Martii ååå Aw. Kl. 11 f. m.

År 1770. d. 24 Martii.

Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 16 Marti 1770, til och med den 23 Dito, födde: 21 Gofebarn, 16 Flickbarn, 6 Par widge, samt begrafne 22 gamla Personer och 18 Barn. (o) utmärker at ingen förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De Gamla Personerna äro döde: 6 af Lungfot, 5 af Fetig Sjuka, 3 af Slag, 2 af Erdtjärk, 2 af Dångifwen Sjuka, 2 af Wattufot, 1 af Lårande Sjuka, 1 af Inwärtets Sjukdom, 1 af Wärdelig Händelse, 1 af Barnsbörd. De 18 Barnen äro döde. 9 af Slag, 3 af Koppor, 1 af Bröst-Åber, 1 af Lårande Sjuka, 1 af Korffen, 1 af Kläck-Feber, 1 af Trwin-Sjuka, 1 af Angelt Sjuka.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) Kongl. Hfwer-Hof-Predikantens, Pastoris Primarii, Doctor Nöran Schröders Fru, Wälborna Fru Margaretha Elis. — Seps-Clareraren Carl Benedict Kries. — Parasoll-Kabriqueuren Petter Sohlberg, 61 år gl. — Skomakaren Mathias Bruns Hustru. — 1 Barn. — (St. Clara.) Kammar-herren Wälborne Hr. Carl Wachslagers Fru, Wälborna Fru Anna Lisa Wählstierna. — Waktmästaren Lars Söderström. — (St. Jacob.) Hansmakare = Aldermannen Johan Conrad Ditzinger, 61 år gl. — Tjil-Köparen Petter Öberg's Hustru. — (Riddareholms = Förs.) (o) — (Lofsa Församlingen.) Kongl. Hof = Källarmästaren Petter Hindrich Fuhrmans Hustru, Margaretha Wds, 68 år gl. — Bryggaren Abraham Köhl. — Hfwer-Directeuren Carl Magnus Flintbergs Enke-Fru, Margaretha Bauman. — Matrosen Christian Schniewer. — (St. Maria.) Sjömannen Gustaf Westermarcks Hustru. — Rungfru Maria Urichts. — Pigan Maria Kalk. — Arbets = Karlen Mats Nyman. — 2 Barn. — (St. Catharina.) Coopwærte = Capitainen Johan Christopherson, 67 år gl. — Timmermannen Jacob Högman. — Sidenwäware = Gejalls = Hustru Elisabeth Fahlstedt. — 3 Barn. — (Sjunde Församlingen.) 1 Barn. — (Kongsholmen) (o) — (Fransiska Församlingen.) (o) — (Ladugårdslands-Församlingen.) Linwäware-Gejallen Lars Nydal. — Bryggare = Drängen Samuel Erson. — Enkan Brita Kläbbe, 68 år gl. — 4 Barn. — (St. Dof.) Slagaren Eric Lindberg, 62 år gl. — Kottaren Befanders Enka, 64 år gl. — Trågårdsmästaren Eric Fosbergs Hustru. — 2 Barn. — (St. Johannes.) Waktmästaren Dof Gaderströms Hustru. — Timmermans-Enkan Maria Thorsberg, 63 år gl. — (Wärnhus-Församlingen.) 2 Barn. — (Skepsjöms-Församlingen.) (o) — (Danwifs = Församlingen.) Blockmakare = Hustru Brita Wallerström. — 1 Barn. — (Sabbatsbergs Kattighus.) (o).

Årskifflige Kundgidrelser.

I Kongl. Tryckeri-Boden finnas följande Italienska och Fransiska m. m. Böcker til köps:

91) Den för sin stora wäktalighet berömda Paolo Segneri Predikningar samt Andeliga och Moraliska Betraktelser på Italienska, i 4 Delar, in 4:to, 18 dal. 92) Actes du Synode National de Dordrecht par J. De Nerée, 1, 2 & 3 Tom., in 4:to, 9 dal. 93) Recueil de diverses Pieces, pour servir a l'Histoire du Ministere du Card. de Richelieu, 3 dal. 94) Historia del Concilio Trident, di P. Soave Polano, 6 dal. 95) Memoires de Mess. de Mornay, 2 Tome, 3 dal. 96) Lettres Pastorales aux Fideles de France, 3 dal. 97) Lettres del Sign. Margotti, 3 dal. 98) Le parfait Ambassadeur par Lancelot, 3 dal. 99) Historia della Guerra di Flandria dal Bentivoglio, 1, 2 & 3 Tom., 4 dal. 16 bre. 100) Diverse berömda Nya Ängelska Auctorer's Predikningar, in 4:to, 6 dal.

I Kongl. Tryckeri-Boden finnas följande Böcker til köps: 101) Historia delle Guerre Civili di Francia di H. C. Davila, in 4:to, 6 dal. 102) L'Idée del Gentil'Homme di Republica del Collurati, 2 dal. 8 bre. 103) Dictionaire på Engelska och Holländska, 3 dal. 104) Dell' Historie del Regno di Napoli del Caraffa, 3 dal. 105) Dictionaire på Fransiska och Holländska, 6 dal. 106) Blondels methode pour apprendre l'art d'écrire François & Svedois, 3 dal. 107) Delle Lettere di Principi, 2 Tom., 1 dal. 16 bre. 108) Frauenszimmer Gespräch = Spiel von allerhand artigen Sachen, Kunstn u. Wissenschaften, alla 8 Delar i 8 Band, med wacker Kupf., 18 dal. 109) Hübners Polit. Historische Fragen, alla 10 Bänden, 20 dal. 110) Miri Philolog. Biblische Fragen, alla Delarna i 7 Band, 21 dal.

I Kongl. Tryckeri = Boden finnas följande Passions = Predikningar och Betraktelser til köps:

17) Doct. Mart. Chemnitz's Passions-Predikningar på Swänska, in 4:to, 9 dal. 18) Doct. Avenarii Dito på Swänska, in 4:to, 6 dal. 19) Arenii Passional = Postilla på Swänska, 4 dal. 16 bre. 20) Passonii Heil. Passions = Andachten, 3 dal. 21) Brauens der Treue Sändeburge Jesus, oder Passions-Predigten, 3 dal. 22) Leibnizens Myrthen = Berge des Leidenden Jesu, 2 dal. 8 bre.

Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse til Hofvet: Ståthållaren i Stockholm, med betygnande af Nådigt Wälbehag öfwer deß och Magistratens i Stockholm nitiffa upförande, wid der näst för sista Niffesdag af då warande Niffiens Råd tagne samt emot Constitutionen ständande äg, finnes i Kongl. Tryckeri: Boken för 9 bre R:mt.

Utslag öfwer en Upplysingsman, som dömmes til arbete i Warfränd på et års tid, för det han, wid gjordt Beslag på oridigt Brännwins: Saljande, latit sig med 6 Dal. R:mt besticka, finnes i K:il. Tryckeri: Boken för 9 bre R:mt.

Profesor Olof Rudbeck den Äldres beännertliga Graf: Skrift öfwer Profesor Olof Verelius, finnes i Kongl. Tryckeri: Boken för 9 bre R:mt.

Med Niffiens Höglof. Ständers Expedition: Deputations Högå tillstånd, kommer, på Bokhandlaren Åfsergens befofinad at af Trycket utgifwas: Höglof. Jusficia: Deputations Anmärkningar öfwer Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning om Dal: Friheten, med bifogade Deras Excellencies Ferrar Niffiens Råds Förklaringar. Arbetet utgifwes högst efter 8 dagars serlopp, och emottages därpå Prenumeration med 2 Dal. 8 bre R:mt i samma Boklåda, endast til deana weckas slut, och femma inga flere Exemplar at tryckas, än som prenumererade blifwa.

Den så kallade Gyllenborgiska Malin: Gården, belägen wid Norrmalmns Hjelso: Brunn och Tullports: Gatan, är til salu eller at hyra med någon Egendom på Landet eller här i Staden; denna Egendom, som är värderad til 200,000 Dal. R:mt och afsecurerad til 150,000 Dal. R:mt, består af Sten: och Trä: Byggnader samt 22ne Trädgårdar, tjänlige för Herrfapper, Fabriquer, och dem, som wilja hålla Wårdsbus; Egendomen kan beles: ender det behagas, och med Wården kan öfwerenskommas både om milskoren, hwilka äro dräaeliae och beqvämliche i anseende til et stort Lån, som ock om tillträdet. De som wilja köpa en ganska commode fyr: stiftig Rese: Wagn, kunna därstädes härom få underättelse, äfwen som flere Waagnar, Stådar, Selar, och en Linwäfware: Stol i fullkonligt stånd, med fast och all annan härtil hörande Redskap; äfwen finnas därstädes åtfällige Malningar och Kopparstucken, af de bästa Målare gjorde, til köps.

Som en Hederlig Herres Enke: Fru här i Stockholm har 6 små Barn, dem hon så mycket minsdre sjelf kan försörja, som hon sitter i et så medelst tillstånd, at utwäg til föda för deß egen Person är ganska otillräckelig; så anmodas den eller de af Hederligt Folk, som råd och lägenhet hafwa, at, af et Christeligt medlidande, taga emot något af deßa fattiga små Barnen, at dem föda och upfostras skulle någon sådant behaga, gifwe det tillkänna hos Stråddaren Lindberg, som är boendes i Staden wid Stora Kyrko: Drinken och Präst: Gatan.

Förleden Onsdag, eller d. 21 Martii, borttappades estermiddagen af en fattig Ejenst: Klocka, imellan Norrmalmns Torv och Riddare: Gatan på Ladugårdslandet, 3 alnar smort Läst, som låg knuttit i en lärts: nåsduk; den Christeliga människa, som det uphöwades, adee så wäl för den fattiga Klockan slut och gifwe det tillkänna i Handelsmannen Pfsbergs Gård på Ladugårdslandet och Riddare: Gatan, då deß bekwär skal hederligen förskallas.

Natten imellan d. 14 och 15 Martii hafwa Djufrwar bortfulut en Tennngjutare: Skolt i Höfens Gränd och Huset No: 31, Skolten bestod af Hamradt Tenn, 2 st. större och 2 st. mindre slata Fat, parwis sammankladdde, och 2 st. Tallrickar underst, hwar stort dubbelt starkare, än som ordinairt; den Christeliga människa, som härom någon underättelse gifwa kan och tillrätta Kassar, lofwas hederlig wedergällning, då det anmäles i ofwännämnde Gränd och Hus.

Uti Huset No: 28 på Norrmalm, nära Torget, och det första på Smedje: Gatan, är en Wåning at hyra nästa Fardag, bestående af 1 Sal och 4 Kamrar, alla tapiserade, 1 Kök, Källare, Wed: Bod och Käl: Bod med andra nödiga Ut: Hus, därest och är Brunn på Gården af det bästa watten, med flera Commoditeter, efter öfwerenskommande; underättelse fås uti berörde Hus, en trappa up, och i Lin: Boken wid Blaseholmen.

Här i Staden, på Norrmalm och Nya Wågen uti Gården No: 124, logerar en Resande Man, som på någon tid här i Staden wistas, har fullkonliga och nöjaktiga Bewis af åtfällige Rikets Inwånare, det han å daga sagt märkelige pres af sin konst, at aldeles fördrifwa Wågglöds samt större och mindre Rätter i et Hus eller Rum, där lik Ohyra wistas.

Som Öfwer Ström: Wården, i kist af watten, måst ståt 7 a 8 månader, at ganska sällan någon därstädes funnat så mala; ty gifwes härmed tillkänna, at Strömmen nu börjar falla, så at en hwar kan nu där med allehanda Svammals: Malning blifwa betjänt.

Stundad til köps: Konung Gustaf den Fjerdes Historia, 22ne Delar, af Doctor Celsius; skulle någon wara sinnad samma Bok afåta emot Fålig betalning, fås därom underättelse i Hattföfveraren Lagerwalls Bod på Smedje: Gatan, framt wid stora Kyrko: Drinken.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts Förnagade Nådiga Förordning och Reglemente, angående Armeens Pensions: Casa. Dat. Stockholm d. 22 Februarii 1770. 3 och et sjerdedels Ark.

Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning, angående hwad tills vidare kommer at i aftagas wid Kongl. Maj:ts Förnagade Pensions: Reglemente för Deß Arme. Dat. Stockholm d. 22 Februarii 1770.

Stockholms Wedo-Blad.

Lördagen, den 31 Martii 1770.

Lärda Saker och Rön.

R A K A K E N.

Om Bröd och Dricka.

San ser det ännu på Barnen, som upfödas med mjöl-wälling och därjämte mycket welskt upfostros, huru mycket deras magska öfwerhopas med slem och syra, huru den upswäller, men deras lemmar förortas: huru mastarna triswas i deras tarmar, och huru swaga deras kroppar blifwa. Til at afhjälpa desse obegämligheter, påfänt man det medlet, at först sätta fruktens mjöl uti gåsning, och at sedan därutaf baka en terr, lätt och smältelig magsa, hvilken, under namn af Bröd, blifwit af så betydligt nytta för människo-slaget. Härigenom blef mjölet den egenkapen betagen, at förorsaka wader, slem och syra; och man finner werkeligen, at Barn, hvilka, i stället för den rå mjöl-wällingen, födas med wälling, som är gjord af sänderstötte storpor, då alla andra omständigheter äro lika, blifwa fristare och triswas bättre.

Om et allmänt bifall kan utgöra något wärde af en uppfinning, så är Bröddets nytta och förträfflighet redan satt utom all twifwel. I alla werlds-delar är det öfwer all infördt. Mjölaktige frukter gifwas öfwer alt, och öfwer alt äger man en konst, som kommer öfwerens med war bröd-bakning, til at göra dem lättare och begämligare för wåra matsmältningens-ledbandter. I Europa blifwer Bröddet merendels bakat utaf mjöl af Råg, Hwete, Korn och Hafra. Men Naturen har icke inom så tränga gränstor welat instånga detta allmänna medlet til wårt underhållande. Det är troligt, at det första Brödd-Kornet bestått af hel annan materia, än det som wi nu nyttja til wårt bröd. Gudinnan

Isis, hvilken Egypptierne tillskrifwa uppfinningen af Bröddet, blifwer på et wist gammalt Hadriani Romerska Mynt, förestäld med en Lotus-Blomma; och Herodotus berättar oss, at Brödd blifwit bakat af Loti frön. Man wet icke egenteligen, hwad detta warit för en wårt. Dioscorides beskriwer den som en frukt, hvilken är södre än Peppar, söt, åtelig, smältelig och åstadkommer förstoppning, och Plinius säger, at det wärer på de orter, hvilka af Nil-Strömmen blifwit öfweröfwammade. Til afwentyrs war det et slags Rör, hwars frön underfundom blifwa mycket stora, och kunna åtas. Af dyllta rör eller mags-frön baka ännu i denna dag Amerikanerna i Louisiana deras Brödd. Det wärer på fuktiga orter, 10 til 20 fot högt, och tjockt som en hand. Efter några år bär det frö-korn i myckenhet, och dessa korn, som skulle wara mycket lika med hafra, om de intet wero tre gånger längre och tjockare, blifwa af Louisianerna sorgfälligt samlade, för at däraf bereda Brödd och Wälling. Detta mjöllet swäller så wät som hwet-mjöl och tjänar Jndianerna til födo. Jag måste i medfertid tillä, at de gamla beskrifningarna på Lotus-Frugten icke stamma öfwerens med de omtallda Rörrens frön; och hwad kan det oss göra til saken, hvilken frugt som först warit brukad til brödd-bakning. Af alt hwad jag anfördt om Lotus, synes noggsamt det stora åtskillnad från all Europeisk Säd; och ännu i denna dag bala de åtskillige Jordanes Follslag sitt brödd af mangahanda och särsiltta mjöl-slag. I Amerika finnas Mesplar, hwilkas inre kärna riswes, torkas, och i so-len eller wid eld bakas til brödd. Äfwen därstädes södas stora nötter til en gröt, och af denna magsa försärdigas brödd. De okonstlade Chacao-Kakorne äro icke annat, än et Chacao-Brödd, och den därpå tillredda Dryg-

ten är en art af bröd eller mjöl = soppa. I
 Afien är Kiket det allmänaste säd = laget
 til bröd. Det Indianiska eller Turkiska Ko-
 net, Mass, Hårs = Grön, Cayo, och så til
 sågandes alla Vegetabiliska söter, som låta
 goda sig til mjöl, blifwa af några Folkslag
 nyttjade til bröd. Morerna äro underfund-
 dom hjärnan af Palm = Träden, ja, ända til
 det Arabiska Gummi, i stället för bröd, se-
 dan de förvandladt bägge delarna til mjöl.
 På Ternate blifwer en träd = bark brukad til
 jamna ärdamål. I Siam blifwer mjölet
 af ei mist slags bittert träd blandat til en
 fast, och ättit för honger; och huru många
 andra exempel kunde jag icke anföra om den-
 na saken, om wi intet hälfwa hade så män-
 ga exempel därpå. Man hafwer lärdt i vä-
 ra tider, at baka skönt bröd af Jord = Väron;
 och ändock skal bröd, som är gjordt af Kål-
 rofwer, wara ännu bättre. Herr Buebe,
 en Fransk Sältskär, har för några år sedan
 upfunnit et berömt närande Pulver, hwaraf
 12 lod, njutit i 2:ne måltider, uppehålla och
 wätta en människa utan all widare fö-
 do. Detta Pulver blifwer i kokande wate-
 ten til en tjock wälling, och upswäller ganska
 mycket. Hr. Moreand håller det samma för
 et Pulver af råstat Turkiskt Korn, hwartil
 är lagt något sid = salt; och en annan Fransk
 Sältskär, Hr. Recolin, har af en myckenhet
 exempel wissat, huru litet man behöfwer för-
 undra sig öfwer detta Pulvrets födande kraft,
 häls som många wilda Folkslag, Morerna,
 ja, äfwen Roxarna, föra med sig dyligt
 Korn = mjöl af allehande säd = slag på sina re-

ser och marcher, med hvars gröt de helt
 wäl nåra sig.

Skat man säga sanningen, så är wår
 Europeiska Säd och besonnenligen Vägen; et
 det aldradästa ämne til bröd, hwarwid man
 kunde låta bero, om intet på den ena sidan
 säfanga och öppighet, och på den andra öp-
 het och brist, underfundom gjorde et annat
 wäl nödwändigt. Det synes, som hade na-
 turen sjelf egentligen bestämmt och utse-
 na wårten til människornas näring, ty i stäl-
 let för det andra wårter icke utan möcken
 möda kunna komma fort i alla säffwida Cli-
 mäter, så säger ofw däremot deras berättelser,
 som bebjöt fast alla Länder i den bebodda
 delen af werlden, at man icke lätteligen träf-
 far någon ort, hwarest den af Europeerne
 ditbragte Säden, då den behörigen blifwer
 frödt och ansad, icke skulle wäras ja, de Re-
 sande omtala för ofw Länder och Öar, hwar-
 est denna wårten, äfwen utan så nödosamt
 bearbetande, som den fordrar hos ofw, fram-
 bringar mer och bättre frugt, än i sitt egit
 Fädernesland.

Det må nu wara härmed huru det wäl,
 så är wår wänliga Europeiska Bröd, då
 det är af god bestaffuehet, wäl titredt och
 bakadt, öfridigt en den aldranaturligaste och
 bästa spis för människorna; ty det innehåller
 uti sig all hwad som fordras til styrka och
 födo för den mänskliga kroppen; och som det
 tillika intet äger någon märckelig medicinl kraft,
 så fattas det samma intet af alla de egenfaper,
 en i allmänhet sund spis bör äga.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Mån.	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.							
	Bar. Therm.	wind.	wäd.	Bar. Therm.	wind.	wäd.	Bar. Therm.	wind.	wäd.					
24	25:36	12. u.	N.	1	flart.	25:50	6. u.	N.	2	flart.	25:51	12. u.	1	flart.
5	25:55	16. u.	N.	1	flart.	25:50	2. u.	N.	2	flart.	25:49	12. u.	1	flart.
6	25:45	15. u.	N.	1	flart.	25:45	5. u.	N.	1	flart.	25:45	10. u.	-	flart.
7	25:40	11. u.	W.	1	snög.	25:42	4. u.	W.	1	flart.	25:42	8. u.	-	mult.
8	25:42	10. u.	N.	-	flart.	25:40	2. u.	SW.	-	flart.	25:40	2. u.	-	mult.
9	25:50	2. d.	W.	1	mult.	25:50	7. d.	SW.	1	flart.	25:50	4. d.	-	mult.
10	24:95	2. d.	W.	1	snög.	24:96	3. d.	W.	1	snög.	24:96	5. u.	2	snög.

Den 27 Martii Ny kl. 7 f. m.

År 1770. d. 31 Martii. Politie = och Commerce = Tidningar.

Följande Resande äro nyligen ankomne.

Bruks-Patronen Johan Lundmark och des Son, log. i Huset N:o 180 på Köpmans-Gatan. —
Studiosus Fredr. Sundelin, från Östergötland, log. i Huset N:o 172 på Köpmans-Gatan. —
Handelsman Stenberg, från Mad, log. hos Fabricureuren Knöcke på Göthgatan. —
Preuten. Eolf
 ifrån Skåne, samt Dancka Sjö-Preuten. 2. Luren och Köpmannen S. West, från Danmark, log. i
 Huset N:o 114 wid Middarhus-Torget. —
Coopwardie-Capit. Johan Andersson Wik, från Halland,
 log. uti Huset N:o 128 i Pachtus-Gränden.

I Stockholm äro ifrån den 23 Marti 1770, til och med den 30 Dito, födde: 12 Gesebarn, 29
 Klichebarn, 9 Par wigde, samt begrafne 22 gamla Personer och 19 Barn. (o) utmärker at ingen
 förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De Gamla Personerna äro döde: 10 af Fetsig Sjuka, 3 af Lungjot, 2 af Slag, 2 af Älderdom,
 1 af Lärande Sjuka, 1 af Kläck-Feber, 1 af Dangisiven Sjuka, 1 af Koppor, 1 af Häll och sting.
 De 19 Barnen äro döde. 7 af Slag, 5 af dangisiven Sjuka, 3 af Koppor, 1 af Brst-Feber, 1 af
 Magref, 1 af Lungjot, 1 af Kifhösta.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) Stads-Mästaren Samuel Herpe. — Säkerbagare-Äldermannen Johan Petter Falk-
 lings Hustru, Margaretha Lundgren. — Wd-Ärönaren Anders Lind. — Stads-Soldaten Pet. Bro-
 berg. — (St. Clara.) Wd-fare-Erfan Greta Hultberg. — 4 Barn. — (St. Jacob.) Wd-
 que-Makaren Philip Wämer, 65 år gl. — Jungfru Anna Christ. Ströman. — (Middareholms-
 församling.) (o) — (Sofka församlingen.) (o) — (St. Maria.) Revisören i Kongl. Krigs-
 Collegio, Hr. Åke Norbergs Fru, Margaretha Wvarnström. — 2 Barn. — (St. Catharina.)
 Timmermans-Erfan Ewa Sman. — 2 Barn. — (Kongsholms församlingen) 1 Barn. —
 (Sinfka församlingen.) Kirkeherden och Probsten Hr. Docter Carl Gustaf Wranders Fru, Friherrins-
 nan Hedw. Eleonora Lindhielm. — (Svaniska församlingen.) (o) — (Ladugårdslands-för-
 samlingen.) Rectoren Johan Sundias, 69 år gl. — Besökaren And. Lundgrens Hustru. — Wrand-
 wakens Olof Lindblads Hustru. — Erfan Catharina Berg, 67 år gl. — 3 Barn. — (St. Olof.)
 Hoflagaren Johan Carls Hustru, Anna Sophia Rast. — Stads-Tjänaren Eric Norling. — Timmer-
 mannen Anders Frobbm. — Afspedade Guardes-Soldaten Thore Wansströms Hustru. — Porcellains-
 Arbetare-Erfan Anna Sandræck. — 3 Barn. — (St. Johannes.) Skomakaren Anders Wisse.
 — Wd-mästare-Erfan Maria Elisabeth Gadou. — 2 Barn. — (Wärnhus-församlingen.) (o)
 (Skeppholms-församlingen.) Under-Stepparen Carl Ingetberg. — (Danwits-församlingen.)
 (Sabbatsbergs Parti, hus.) (o).

Årffillige Kundgörelser.

I Kongl. Tryckeri-Woden finnas följande Passion = Predikningar och Betraktelser til köps:
 B. 23) Doct. Wäyers Jesu leyte Woerte am Creuz 2 dal. 8 bre. B. 24) Hjelmeiers andächtige
 Passions-Betrachtung, gerichtet auf die innwendige Erbauung der Seelen 4 dal. 16 bre. B. 25)
 Hedingers Passions = Spiegel od. 12 andächtige Passions = Betrachtungen 3 dal. B. 26) Sinceri Pas-
 sions = und Fajra = Anacht 1 dal. 16 bre. B. 27) Thelii dyra Förlions = Offer eller et Guds Barns
 Hwardags = Tanker i Passions = tiden 3 dal. B. 28) Fru Weimers Passions = Betraktelser 3 dal.

I Kongl. Tryckeri-Woden finnas följande inbundne Böcker til köps:
 111) Dictionaire på Engelska och Holländska i 4:to 1768 15 dal. 112) Caselli Dito på Italienska
 och Lyfka i 4:to 12 dal. 113) L'Aloria di Verona del Girolamo 4 dal. 16 bre. 114) Dictionaire
 på Franskiska och Holländska 6 dal. 115) Blondels Methode pour apprendre l'art d'ecrire Fran-
 çois & Suedois, sans maitre 3 dal. 116) Et Band med Engelska politiska Stridskrifter 3 dal.
 117) Harangue du Sr. A. Motus, ou il repond aux Invectives du Sr. Grotius 1 dal. 16 bre.
 118) Deux Sermons par J. Bernard 24 bre. 119) Examen du Prince de Machiavel 2 Tome 3
 dal. 120) Lettres de la Marquise de M*** au Comte de R*** 2 Tome, avec le Sylphe ou
 Songe de Mad. de R*** 3 dal.

Isti Kongl. Wetenskaps-Academiens Contoir finnes: Nyska Kifets Historia, a 6 Daler. Zetter-
 sens Handels-Historia, 9 Dal. Afhandling om Mynt och Wäpner, 6 Daler. Fromante Krowilja-
 ren, 24 bre. Arbets-Manna öde, 18 bre. Kort anwising på In- och Utrikes Handels-Waror, 4

Dal. Svea Rikes Skrifvelse efter Grund-Lagarne, 6 Dal. Pettersons Postilla, 33 Dal. Strömers Euclides, 9 Dal. Kull-Directions Riksdags Relation, 2 Dal. 8 Bre. Atlas Juvenilis, 12 Dal. Beskrifning derdförre, 3 Dal. Den Epstånde Entan, 1 Peter 16 Bre.

Bref til en Mann i Stockholm från Wasa af d. 21 Febr. födfl. om förloppet af Undersökningen öfwer den af Rådsmannen Thölberg til Borgenkapet derföred ingifne Räkning på et ansenligt förkort, det han, såsom Riksdagsmann, wid Riksdagarna år 1761 och 1765 skal utgifwit, til bedrifwande af den, å Stadens wagnar då sökte och erhållne Stapelstads-Rättigheten, finnes til köps i Kongl. Trycks-terjes-Boden för 9 Bre R:mt.

Uti Höglöf. Kongl. Krigs-Collegio, blifwer d. 13 Junii som år Onsdagen kl. 10 föremiddagen genom Auktion för Götheborgs Guarnizons-Regemente upphandlat 3067 alnar Blått Klåde, 204 och en half alnar Gult dito, 3476 och en half alnar hwitt Klåde, om 9 quarters bredd inom Listen; 3067 och en half alnar Gult Voy, 7362 alnar alnsbred Goderwäf, 1022 och et halft Duffin Wäfsings Kläck-Knappar, 2590 och et 3:dels Duffin Wäf dito; 5753 alnar Hwita millan-sort Tråsnören, 342 alnar breda Trå-Snören; 153 alnar af smalaste Sorten; 76 par Profok-Litser; 770 st. Hattar med hwita Trå-Snören, Wäfsings Knapp och upfästning, 48 Hattar, med Knapp utan Snören och med upfästning; 1936 Skjortor; 818 par hwita Illstrumpor, 818 st. Swarta Crepons Halsdukar, 818 par Skor. Pefweransen häraf sker felt i Götheborg d. 1 Martii 1771, och Handpenningarne undfås genast efter Auktion, då mederhöftig Borgen ställes på wanligt sätt.

Om Spannemåls uphandlingen i Kongl. Stats-Contoiket ses i Bladet Allahanda N:o 69 och Ups handlingarna för Uplands, Wäsmantlands och Bohus Regimenterne ses i Bladen N:o 66 och 73.

Uti Höglöf. Kongl. Krigs-Collegio, blifwer d. 13 Junii som år Onsdagen kl. 10 föremiddagen genom Auktion upphandlat för Bohus Pans Dragone Regimente 3220 och en half alnar grönt Klåde, 2429 och en half alnar Palle-gult dito; 2486 alnar Palle-gult Voy, 6554 alnar alnsbred Goderwäf, 979 och et 3:dels Duffin Wäfsings Kläck-Knappar, 2260 Duffin Wäf dito; 5876 alnar grönt Klåde til Kappräckar; 3164 alnar grönt Voy, 1130 alnar Cansaf; 2260 alnar Goderwäf, 452 alnar grönt Lärst, 924 Duffin stora Wäfsings Kläck-Knappar; 168 Hattar med Wäfsings Kläck-Knapp, upfästning, hwit Sno och 2:ne hwita Käffar, 385 par runda Skjolar med luskade Sporsläder; 287 par Sporkar förrenta; 329 gula Vouquet-Kemmar, 456 st. Wårjeband af Elghuds-Läder; 275 Carbin-Kemmar med Wäfsings Beslag och Kafar; 129 Gehång med Siffor; 904 Patron-Rök af Elghud; 204 st. Krut-hörn; 386 Smörjehörn; 386 Ragnåls-knippor; 296 st. Sackar med ädrade Tommar, Wårkäpor och tilbehör, Pistohölsler, Klintsko med Kemmar, Sadeljordar, Körbyglar med Wäfsings Beslag och Siffor, Stegläder, Swantpack, Notrem och Pachyta, samt Roggshyde med Wäfsings Beslag; 296 par Stets-böglar, 296 st. Betiel med Wäfsings Siffor och Beslag samt Koppeltrem; 296 Wredons med förtent munstycke, 298 par Wetsjstänger, 46 par Pistol-Kappor; 280 Eschabraquer af grönt Klåde med gula Kamelgarns Snören; 365 Grimor med Hespäst; 192 Skrapor förrenta; 244 Ströbornar; 50 st. Håstältar; 243 Räckjordar; 281 Godersträck; 227 Goderpäfar; 310 st. Lwårpäfar; 62 Genemas Kläck med järnbeslagne Stänger och Pinor; 60 st. Krubbsträck af 12 samnars längd och en tums tjocklet; 62 jer yrterligare Upphandlings-Auctioner.

Uti Huset N:o 178 på Köpmans-Gatan är en Saku-Bod med Contoik at hyra; underrättelse fås i samma Hus en trappa up af Herr Directeuren Erenst.

En Witschers-Ring är på Kongl. Niddarholmen uphittad, den ägaren kan igenbekomma wid St. Clara Hwita Kyrko-Gata hos Skomakaren Hofwenskylt.

Uppå Kongl. Djurgården på nedra delen af Stora Slätten är et fördelaktigt Wårds-hus at hyra, bestående af en 2 Wåningars Bygging, med 6 tapiterade Rum och et stort kök, under Byggingen 2:ne hwåfde Källare, samt en stor Trågård bjer em Byggingen, tillika med Cumpställen och Sjögård; widare underrättelse fås i samma Gård, Stärkelse-Bruket kallad.

Den 26 födflodne i denna månad, är efter middagen twellan kl. 1 och 4 år af wanartiga människor uti Huset N:o 10 eller Hördhuset af Nyka Kyrko-Drinken igen inbrott i en Wind uti et skaffert boertskulit följande Persedlar: 4 st. fina Lärsts-Skjortor märkte J. P. P. 1 Mattkappa, et par Får-ärmar med Manschetter, 2 st. blå och hwita randiga Lärsts-Halsdukar; den som om samma Persedlar kan lemna någon säfer underrättelse, skal blifwa bedertigen förköst.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts Nådige Förordning, til befordran af Folkmångdens öfande i Riket. Det. den 8 Martii 1770.

Sweriges Rikes Ständers Beslut, gjord, samtyckt och skræffdat på then Allmänna Riksdagen som höts i Stockholm then 30 Januarii år 1770. 1 -

Kongl. Stotts-Cancelliets Kundgörelse, angående Förteckningars årliga ingifwande til Kongl. Stotts-Cancelliet från alla Kongl. Maj:ts och Rikens Collegier samt andre Publique Werk och Stare på thesas Ledamöter och Betjening, hwilka Förteckningar äro wid Taperingarne indwåndige. Dat. d. 24 Martii 1770. -

Stockholms Wedo=Blad.

Lördagen, den 7 April 1770.

Lärda Saker och Rön.

R A K A R E N.

Om Bröd och Driicka.

At det hafwer något hos sig som är stärkande, synes af des upstrickande lukt, hwilken wisierligen är mera wedergwedande, än dunsten af de aldrakoseligaste specerier. Des närande wäsende synes deraf, emedan det uplöser sig i en kläbbig maza, så snart det blifwer fugtat af wain; emedan det således i magen kan smältas och uplösas, utan något Magens besymmerliga hemdande, och emedan hwar och en spis, som hafwer denna ägenskaper icke allenast mycket, utan också hastigt gjdder menniskor och djur. Wid wain och bröd, jämte sälla sittande, blifwa fångar feta. Med lli blifwer Boskap så fet gjödd, at den må storlta, och Mjöl-wain, brödsoppor; korteligen, allt hwad af bröd tillredes, äro de måst stärkande och födande råttor. Som brödet är en spis af Wärt-Riket, hwilket är besnågit til syra, så stikar det sig förträffeligen wäl til wår näring, så wida wåra sundaste wätskor äro benägne til röta, hwilken syran emottår. Wore denna födande spisen köfande, som säppor, så wore den för lätt för wår mage, och wåra tarmar skulle intet länna någon ting deraf bfrigit, hwarmed den så nöddiga dageliga kroppens öppning kunde underhållas. Wåge dessa omständigheter förekommas därigenom, at brödet är en fast kropp, och härwid är det ännu det bästa, at man kan gifwa brödet så mycket eller så liten fasthet man wil; ty på det sättet kan det göras til en spis för hwar och en mages behof. Den Norrka Bonden, som intet håller någon spis för bättre, än den, med hwilken han, i all fall, kan ihjållå sin fiende, behöfwer icke wara i mycken förstå-

genhet, hwad bröd beträffar. Han bakar de så fast och hårdt, at det kan hålla sig hela trettio til fyratio åren, och i stället, at man på andra orter icke skattar sig lyckelig, före än man kan uttåna pengar på ränta, så håller han sig för lika lyckelig, då han allenast kommit så långt, at han en enda gång kan baka bröd, på det han i hela sin öfriga lifstid kan wara försörgd med föda, och icke frugta af smälta ihjål. Detta bröd tillredes han sig af Korn och Hafwer-Mjöl, hwilket han knodar tillsammans, och bakar imellan tvorne håliga stenar; ju äldre detta brödet är, desto angenamare är det at äta; och där före är man i Norwegen så lyften efter hårdt bröd, som man på andra ställen ättar mjukt. Man gifwmer sådant gammalt bröd med sorgfällighet til stora fest-dagar; och det är aldeles intet owantligt, at man wid et barns födelse-dag äter et bröd, som wid des farfaders födelse blifwit bakat. Til all öfver är det förträffeliga brödet intet at erhålla altesådes; ty på många ställen finnes hwarken Korn eller Hafre, och då göres af sönderstört Tall eller bark et annat slags bröd, som äfwen håller sig ganska länge, eller bestånar man sig af El-Öllon til samma ändamål. Detta nordiska brödet liknar mycket det i Westphalen brukeliga Bompouwickel, hwilket stånar för allt sådant folk, som willa weta, hwar deras Mage ligger. Skepps-Stärper och groft ofigtadt bröd, kommer nu at betraktas. Man kan intet säga, at det ena är mycket sundare än det andra, utan hwart och et slag är för sin egen besymmerliga Mage. Det grofwa brödet gifwer den starka Magen, och det finare den swagare, sådant arbete, som den måste fördråta, om den intet småningom skal förwagas och blifwa officielig til matmåltningen. Likwäl är detta icke ment om et bröd, som dertfore är swår-smält

emedan det intet skadningom skal förswagas, och blifwa offidelig til matsmåltningen. emedan det intet är walgäddat: ty e huru Surlarnes mäsja bröd allenast är halfgäddat; så kan dock detta wara så mycket mindre hälssosamt, som et sådant bröd, emedan det icke fått sin behöriga godhet, o- oagadt det icke mycket angriper Magens kraf- ter, ändock intet uppses, och hwarken gif- rer stykla eller nåring.

För de wolkigaste naturer och swagaste Magar, kan man hafwa det löfaste brödet, och barnens speda Mage har sina mjöra skre- por, med hwilka den snart kan komma til- redta. Så hafwa människorna i konsten at baka bröd, efter deras matsmåltnings-kräfters förnödenhet, gått ifrån den ena graden til den andra; ja, man har gjort brödet sty- tande och til en drick. Et sådant flytande bröd är drickat, och jag kan wid intet bättre tillfälle handla däröfver, än nu.

Drickat är et med såd affokat watten. Det består af brödets finaste delar, och in- nehåller tillika uti sig gästen hwilken gör brö- det så lätt, mjödt och smälteligit. Des närän- de ägenskap och klubbagtighet gör det gansta fdbande; och dersöre är det intet underligt, at de Noediste W-drickare, hwilka wid sina måltider icke njuta annan drick, äro så feta, starka, fosta, stora och arel-breda. Emed- lectid är denna drick allena icke tillräckelig, at föda sundt folk, emedan den, som en flygtig kropp, för litet syfvelsätter matsmåltnings- krafterna: och så, som all tunn och flytande

spis, hwilken för ofta och i för stor mæn- det njutes, förswagar Magen, och på det sättet äfstadkommer wäder-ånnningar. Detta är drickas allmänna fel, hwilket man derige- nom sökt afhjelpa, at man lagt Humla der- til, som wäl igenom sin hetsiga och wotande ägenskap något stärker Magen, men också tillika gifwer drickat en Medicinsk kraft, hwar- igenom blöden sättes i rörelse och hwar jäm- te hufvudvärk, förorsakas. En Läkare kan alltså knapt berömma denna förbät- ringen, ehuru den, af anförda grunder, lä- ter ursägta sig. Riddaren Temple berättar, at Sten-plågor i Angeland aldras först blifwit bekante, sedan man därstädes börjat bruka Humla, och dricka det gamla och länge le- gade Humle-Ölet. Det är bekant nog, sä- ger han, huru mycket man offentligen tatt emot denna wärens brukande, och huru den, sådant allt oagadt, kommit i allmänt bruk. Han håller för den förnämliga orsaken, til Humlans beröm wara, at drickat på långa tid- wäresfor igenom den samma konserweras; och påstår, at i forna tider det söta drickat wa- rit Angelsmämmernas wanligaste, ja allmän- naste drick. Då det emedertid är sant, at det söta drickat förorsakar ännu mera wäder, hwilket de Angelse Medicis seltwa klaga om det så kallade Ale, hwartil ingen Humla kommer, så måste man betrakta Humlan, li- kasom swafwel wid winek, som et nödwän- digt ondt, hwilket W-Ålfkare, som et plågas af wäder, måste låta sig behaga.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

April	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
	Bar. Therm.	wind.	wäddl.	Bar. Therm.	wind.	wäddl.	Bar. Therm.	wind.	wäddl.
31 b	25:21	9. u.	N. 1 klart.	25:23	1. d.	N. 1 klart.	25:23	1. u.	N. - klart.
1 c	24:85	1. u.	ED. 1 indg.	25:86	3. d.	N. 2 indg.	24:89	1. d.	S. 1 mulit.
2 k	24:95	3. u.	N. 1 mulit.	25: 6	2. u.	S. 1 klart.	25:20	3. u.	N. - mulit.
3 d	25:44	5. u.	N. 1 klart.	25:10	3. u.	N. 1 klart.	25:54	2. u.	N. 1 klart.
4 d	25:48	8. u.	N. - klart.	25:41	4. d.	S. - klart.	25:31	1. u.	S. - mulit.
5 u	25: 4	0.	D. 1 indg.	25:91	1. d.	S. 1 indg.	24:84	1. d.	S. - indg.
6 b	24:70	1. d.	S. 1 mulit.	24:80	2. d.	S. 1 mulit.	24:72	1. d.	D. 2 mulit.

Den 3 April. 1:sta Dwart kl. 5. f. m.

År 1770. d. 7 April. Politie- och Commerce = Tidningar.

Följande Resande äro nyligen ankomne.

Corporaten mid **Bobus**; Pans **Dragone = Regimentet**, **Nordberg**, samt **Tullnären Eric Ankarsteden**, ifrån **Kongell**, logerar uti **Hierbielmska Huset N:o 6** på **Drottning = Gatan**. — **Piemontiska Grefwen**, **Herr M. Fucic** ifrån **Köpenhamn**, logerar på **Källaren Tre Kronor**.

3 Stocholms äro ifrån den **30 Marti 1770**, til och med den **3 April**, födde: **18 Gosebarn**, **12 Kluckebarn**, **11** var wigde, samt begrafna **22 gamla Personer** och **11 Barn**. (○) utmärker at ingen förteckning ifrån den **Församlingen** inkommit.

De **Gamla Personerna** äro döde: **4** af **Lungfot**, **3** af **Slag**, **3** af **Hetsig Feber**, **3** af **Ålderdom**, **1** af **Wattusot**, **1** af **Häll** och **Sting**, **1** af **Dangifwen Sjukan**, **1** af **Os**, **1** af **Frösa**, **1** af **Obstruction**, **1** af **Intwäres Sjukan**. De **11 Barnen** äro döde. **6** af **Slag**, **1** af **okänd Sjukan**, **1** af **wädelis händelse**, **1** **höföf**, **1** af **Koppor**, **1** af **Uttan**.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(**St. Nicolai**.) **Guld** och **Silfwer** = **Arbetaren Nils Punds Hustru**, **Anna Dorothea Erna Pnders**. — **Stomatören Petter Rambergs Hustru**. — **Under = Officers Ankas**, **Anna Dorothea Palk**. — **Stråddare = Gesällen And. Gråsförn**. — **Stråddare = Gesällen Carl Nordins Hustru**. — (**St. Clara**.) (○) — (**St. Jacob**.) **Klenjeden Johan Fredric Endel**. — (**Riddareholms = Försam.**) (○) — (**Rösa Församlingen**.) (○) — (**St. Maria**.) **Bruks = Inspektören Carl Wilhelm Ementus**. — **Jungfru Maria Elisabeth Serling** — **Affedade Gardis Soldaten Nils Strömborg**. — **Gardis = Ankan Brita Hjort 72** år. **gl.** — **2 Barn**. — (**St. Catharina**.) **Slagtare = Aldermannen Johan Djurberg**. — **Estrumpwäfware = Gesälls = Ankan Cathar. Stenman**. — **Ryttare = Ankan Anna Berg 90** år. **gl.** — **Järnbåtare = Ankan Cathar. Elander**. — **Piaakt Greta Matts = Dotter**. — **3 Barn**. — (**Kongsholms Församlingen**.) **Utsyningsmannen Carl Woberg**. — **2 Barn**. — (**Kinnska Församlingen**.) (○) — (**Gransöfka Församlingen**.) (○) — (**Ladugårdslands = Församlingen**.) **Hans Excellence Herr Nils = Rådet, Canceller = Rådet, Riddaren af Kongl. Danke Elephant = samt Kurst. Holländska S:t Anna = Orden, Högwälsborne Warden Heer Carl Otto Hamilton 66** år. — **Waggrén Carl Kihlbergs Hustru Anna Christina Pnder**. — **Jungfru Hedw. Cath. Wallman**. — **Kuttsen Petter ubergs Hustru**. — **Kuttsen Lars Ljunggréns Hustru**, **72** år. **gl.** — **2 Barn**. — (**St. Olof**.) (○) — (**St. Johannes**.) **Timmermannen Johan Westberg**, **67** år. **gl.** — **2 Barn**. — (**Varhus = Församlingen**.) (○) — (**Stepscholms = Församlingen**.) (○) — (**Danwits = Församlingen**.) (○) — (**Sabbatsbergs Fattighus**.) (○).

Åttskillige Kundgidrelser.

Uti **Görwells Bokläda** mid **Riddarhus = Torget** finnas följande bundne Böcker til **Köps**: **Calepini Dictionar. Oetologu. Fr. B. 42** Dal. **Livii Historia på Swenska Fr. B. 24** Dal. **Diosk. på Latin cura Cruteri in 8:vo 18** Dal. **Vennerdahls Mythologie 15** Dal. **Cathrici & Rolfs Historia af Verelius 9** Dal. **M. L. Genwäg til Angelsta Språket 9** Dal. **Hollbergs Sedolärande Fabler. 5** Dal. **Samtal emellan en Europeisk Man och en Åbo i Konungariket Dumocala 1** Dal. **16** dr. **Tunells Geographie 9** Dal. **Kopp. ut.**

Swånska Ord = Boken, på **Kongl. Maj:ts** Hädtlige **Befällning** författad af **Kongl. Secretären Cahlsedt**, och af **Kongl. Wetenskaps = Academien** öfwersejdd, kommer nu at läggas under **Pricks**. Om **hyspassiteten** af detta **Arbete** är tilförene i **Allmänna Tidningarne**, och i **synnerhet** i **Dagligt Allshans** da för år **1768**, underrättelse lämnad. **Språket** tages sådant, som det nu för tiden är, med **utslutande** af alla **obrukliga ord**, **Etymologiska utredningar** och **delikt mera**. **Orden** utmärkas til **Genus**, **Declinationer** och **Conjugationer**, efter **Grammatikan**. **Man** har budit til at **urklifa** **tvetydiga ord**, och **gifwa** **hwart** och **ett** sin **egentliga bemärkelse**. **Ordens** **släktskaps** bruk, så **wäl** som **objelkt**, **upsljas** med **exempel** af **åttskilliga** **tal** = **sätt** (**Phrases**); **hwaras** **icke** **andre** **äro** **infrde**, än **sådane**, som **Dufwälsfeligen** **förklara** **ordet**. **En** **Latinisk** **Öfwerättning** är **bifogad** til **Utlänningars** **tjenst**, **hwart** **man** **sin** **ngoss** **löft** **bokhastiga** **bemärkselen**, **mez** i **andra** **fall** **gifwit** **den** **med** **enslwer** i **orden**, **som** i **det** **närmaste** **uttrycker** **meningen**. **Beskr** kommer at **bestå** af **ungefär** **100** **Ark**; och **hmedas**, **det** **wäre** **Allmänhet** **lär** **finnas** **benägen**, at **igenom** **förföf** **bidraga** til **den** **kostnad**, **som** **härtil** **fördras**. **Pränimeration**, **24** Dal. **K:mt** för **Exemplaret**, **emottages** i **Kongl. Wetenskaps = Academiens** **Försälgnings = Contoir** på **Stora Ny = Gatan**, och i **Bokhandlaren** **Åfsergréns** **Bokläda** i **Rosenadleriska** **Huset** mid **Whitet**.

Den förut intimerade, berömde och souveraine Tand-Curen för all slags Tand-Wärk, samt hiesfrån Störbjugg och bulit tand-Edte, eller rensoning i munnen, efter tryckt Beskrifning at bruka, tillika souwerain hjälp för en långvarig och svår Moder-Vosion, stark Colique, Bröst-: Wærk, Hectiqu eller Lungfot, samt Häll och Stöng, med mera, at efter Beskrifning nyttja och bli ifrån allt detta witt i ens lifstid, hwaras många redan, som förskdt, blifwit hulzne; Bote-: Medlen fås til fl. 8 alla för-: men 6 efter-: middagarne uti afledne Kammereraren Bergmans Hus, N:o 72, wid Packare-: torgs-: Gatan, en trappa up.

Som flere människor blifwit olycklige därtgenom, at Källare-Luckor få öppna uti mörka Förfustwor och Wagns-Rum, m. m.; så anmodas härigenom alla de, som weta sig hwarå sådana farliga Källare-: Luckor, at altid hafwa dem igenlutue, för at undwika, i fall någon olycka därås skulle tima, det då dem til nesa sådant allmänneligen fungdres, på det Stadsens Police må därwid efter Författningar Lägga nödig hand.

Uti Gustafsbergs Sockerbrufs-: Bod, wid St. Jacobi Kyrka, finnes försärdigat Potatoes-: Caffé til köps; Allmänhetens egit tycke och smak lärer bäst intyga, om icke detta, til Ippofswannens herdm, kommer tämmeligen nära det Utländska Caffé på samma ställe fins och Potatoes.

Uti Bengt Holmeens Bokläda, som nu är flyttad til Nyssa Kyrko-: Brinken, wid hörnet af Swartz-: man-: Gatan, finnes Probsien och Riksdags-: Mannen Carl Krögers Förelaring och påminnelser emot de af Högwördige Präste-: Ståndet förordnade Revisorers anmärkingar öfwer Herr Probsiens uti Constitutions-: frågan ingifne Memorial, hwilka påminnelser äro til Högwördige Ståndet ingifna och upläste, innan Ståndet per plurimitatem wotorum tog sit nog bekanta beslut, om Probsien Krögers uteslutande utur Ståndet, sålles för 24 öre Kopp-: mt. Conducteuren von Strofers Memorial af den 30. Januarii 1770, då Högstolige Justitie-: Deputations Betänkande, angående Doct. Rutström förebad; hwar-: wid bifogats åtfylliga Förelaringar til närmare uplysning i hela Rutströmska Religions-: saken, lästar 2 Daler 4 öre Kopp-: mt. Äfwen har nyss från Trycket utkommit: Beskrifning på den Silfwer-: Kannan, som til förwåring affändes til Probsien Carl Kröger, och fins på samma ställe för 6 öre.

Uti Afledne Nådman Wöblers Hus på Neggerings-: Gatan är en Satu-: Bod jämte 2:ne Kamrar, at ännu få hyra; man har gjordt den observation, at på denna Gata är ingen Järnfråmar-: Bod, och såge man hållt, om någon med denna Handel wille sig resotwera, at på denna trakten begifwa, för des lägenhet skul, så wäl för Norra Watnen, som Ladugårdslandet, som wöre den närmaste till-: gång at wara afsnåmare af sådana Waror, som eljest långt längre wad måste hämtas och dageliga be-: höfwas; underrättelse fås af Aldermannen Wärf.

En ferdingswäg Norr utom Staden är en Characters-: Byggning til salu för billigt pris, och kan nu genast, eller när behagas, så afhämtas; bemärte Byggning består af tre Rum på nedra botten, samt den öfra af en Wind och 2:ne Winds-: Kamrar; widare underrättelse erhålles hos Hekaren Eds-: berg, boendes på Ladugårdslandet och Riddare-: Gatan, Gården N:o 126.

Om någon som tänker å nyo uppsätta eller tillda Siden-: Fabrique är häaad at för billigt pris sig tilhandla Wäststolar och annan redskap, lånmas derom underrättelse i lilla Tobaks-: Woden i Trängs-: sund. Äfwen om Privilegier på fullständigt Tobaks-: Spinnerie, som emot wilka wiffor kunde nyttjas på längre tid.

Som allahanda löst folk esomoftast insmuga sig i husen och merendels snifka omkring i uthus och wagnsrum, så är der både tjenligast och rädligast at obefanta personer som hafwa något tilläteligt ärende på dylika ställen, derom wederböriligen tillsäga husfolket, för at undwita de obhogeligheter, dem eljest på er eller annat sätt lätteligen kunna wedersjåras; häst då man icke kan fluta til deras uppsåt af deras uppsyn.

Uf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts Nådige Förelaring, at hwad i Kongl. Maj:ts Nådiga Kundgörelse af then 14 October 1766 är förordnad om Läse-: Vanquens tillstutning för alla slags Kopparmynts Capitalers es-: mottagande för Rånra, äfwen bör gälla för Hospitals och Barnhus-: Medel. Dat. then 23 Janu-: arii 1770.

Kongl. Maj:ts Nådige Bref, angående Compagnier för Second-: Majorer wid Regimentene. Dat. den 7 Febr. 1770.

Kongl. Maj:ts ytterligare Nådige Förelaring öfwer 17 Cap. 12 §. Nättegångs-: Balken, om Domares återopande til Wittne. Dat. then 22 Februarii 1770.

Injruktion, hwarefter Kongl. Maj:t i Nader wil, at Theß högste Ombudsman, Justitie-: Can-: selleren, uti Ambetet skal hafwa sig at rätta. Dat. then 9 Martii 1770.

Kongl. Maj:ts Nådige Circulair-: Bref til Des och Riksfins Hof-: Rätter, Collegier och andre Publique Werk samt öfwer-: Ståthållaren och Landshöfdingarne, Angående then Ambetsmän wid Et-: wit-: Staten, tillagade Rättighet, at wid Sjuttio års ålder, så taga affed med hela Pönens åtnju-: sande. Dat. then 13 Martii 1770.

Kongl. Maj:ts och Riksfins Swea Hof-: Rätts Bref, hursleds förhållas skal med then som af sänmande Lära begår lägers-: måt. Dat. then 17 Febr. 1770.

Förbon, som kommer at brukas under Hans Kongl. Höghet Prints Carls företagna Nitrikes Resa

Stockholms Bedo=Blad.

Tördagen, den 14 April 1770.

Lärda Saker och Rön.

S A K A R E N.

Om Bröd och Dricka.

Ba lika sätt, som man för hällans skuld, förbättrat drickat, har sådant och sedt för oppighetens och löstnadens skuld. Det var i början blott en Postiquens nödhjelpare. Det gamla stora öfverskudet af korn, och bristen på Win i Egypten, nödgade såderna, hvilka wälade för Statens wäl, at göra druswornas saft förhatelig för Egyptierne, och at därmed gifwa dem en annan drick, hwar till de i landet hade förråd, och hwilken drick Herodotus och Theophrastus kalla et win af Korn. Denna förträffliga uppfinning har fertplantat sig til våra tider, och man finner den bland de ättilliga, så wäl gamla som nya, så wäl beleswade som obbeswade folkslag. Inwånarena på On Nocha hafwa et mycket besynnerligt sätt at brygga dricka, hwar till hos oss låra finnas gamla så ättillare. Säden, som de bruta, är Mayz, hwilken de kalla Cicca. Gamla gumnor som inga tänder hafwa, måste tugga Mayz ganska fin, och deras spått tjänar härwid i stället för gåsk. Härpå blifwer det hållt uti et fat med watten, och drickat blifwer altid desto bättre, ju äldre läringen är, som tuggat Mayzen. Om denna seden at tugga dricka af Mayz, är gammal, så kan Apollodorus til äfwen- tyrs hafwa rätt, hwilken ledde ordet Maza af det Grekiska *μαζα* & *ζαι* tugga, sönderbita, ehuru Athenens och Ptochiusäro af annan mening. Redan Hippocrates och Galenus tala om Mayz, som et slags bedd, hwilket på deras tid wor uti bruk. Det besed af brändt Kornmjöl, olja och honing. Efter den tiden tilredde man dolkt bröd af Mandlar och säcker, hwaraf Maza, eller

Mazapanes hafwa sitt ursprung, som af Fransoserna kallas Macrons och Maccarons.

Jag har redan uti Arket, som afhandlar Wines Histori och dess wärkning, sagt, at drickat ännu i Juliani tid varit allmänt i Paris, och at han stämterwis sagt om Galliernas Bacchus, at han intet lustade efter Necrar, utan som en bäck, och allenast wore en hafrens Gud. Härutaf kan icke slutas at Gallierne druckit denna dricken för wällustens skuld, eller at den varit så öfwermåttan god. Häremot synes de gamla Tyskarna wid sin Binnangel, bättre hafwa förstått denna konst. Atminstone finner man ättilliga beskrifningar om några gamla öfverters förträfflighet i Tyskland; och så mycket wet man wist, at blet fördom på många ställen warit tre eller fyra gånger starkare, än nu, då man til så dyra öfverters intet mera finner så många ättillare, emedan Caffé, Thee, Wta Chocolate, och andra finare dricker blifwit allmännare i Tyskland. Sedan Doctor Luthers öfverskudet förhret på Riksdagen i Worms, wille Hertigen Erik af Braunschweig wisa denna rättssinniga Mannen någon godhet, och sände honom en flaskä Kimbeckers Öl. En stor Herre skulle nu icke willa sälla en sådan skänk, och aldrantist skulle han göra någon nåde-betygning med en flaskä Öl. Men då, när detta blet warit wida fullkomligare, än nu, kunde det wara en skänk, hwar öfwer hwarken D. Luther, eller någon annan hade ordsat af stratta.

De många goda öfverters, som ännu finnas i Tyskland, bewisa tydeligen, at de gamle Tyskar wida bättre förstått konsten at brygga öl, än många andra den tidens folkslag. Härtil nödgades de af brist på andra wälsmakande dricker: men man kan intet säga, at de härigenom i seltwa wärdet gjordt öf-

briden fullkomligare eller sundare. Ju mera de förbättrade det, desto starkare, mera rusgifvande och wälsmakeligare gjordes det; och i stället af det skulle vara en födande och dagelig drick, blef det et *Papaver*, et gift, eller om man häldde wil, et medicament, som för ganska få friska människor war tjenligt. Så är den Braunschweiska *Mumman*, et mycket hetsigt och födande öl, hwilket för puffiga och til wattusoten benägne personer, wäl tjenar som et medicament, men som ingen människa kan njuta til daglig drick. Utställiga mycket bittra öl i Tyskland äro nyttiga befundne emot skörbjugg. Med Zerbstes öl har man ofta curerat dem som haft wattusoten; men alla dessa dygder äro af intet värde för en dagelig drick eller spis. Med bröd göras inga underarer; och om de gjordes därmed, wore det ingalunda en så förträffelig och dagelig föda, som det werkeligen är. En dagelig drick måste, utom styrka och näraktighet, intet hafwa annan fullkomlighet, än at den på intet sätt hindrar, eller i ordning bringar den mänskliga kroppens naturliga förättningar, men bespinnerligen matsmättnings-krafterna. Äfwen för den ordsakens skull äro alla mycket unga eller för gamla ölsorter skadelige. Ty de förra förordfala wäderspänningar och burklopp, men de sednare ästadkomma en språ i magen, som fördärskar matsmätningen. Det bästa ölet är det, som är lagom gammalt, lättdruckit, som är brygt i Mars och April eller i en tempererad årstid, som intet är skarpt, och intet för hetsigt af humla eller krydder. Sådant dricka blandar sig

lätt med wåra wåtskor, är förbande och styrkande, och har liten eller ingen Medicinsk kraft. Härpå följa sådana ölsorter, hwilka föröka en sund kroppens naturliga förättningar, utan at på något annat sätt förändra den djuriska oecnomien. Af detta slaget är det berömda *Meesburgs-ölet*. Det bästa styrker magen och befördrar matsmätningens; det retande i tarmarna underhåller kroppens öppning; och som det tillika påskyndar blodens topp, befördrar det urinens afgång och den omärkeliga utdunstningen. De sänsta ölsorter äro de, med hwilka man kan curerat eller göra sjukdommar. Sådana måste allenast brukas som läkemedel. De mycket rusgifvande, hwilka verka som opium, de söta, hwilka purgera som *Manna*, några som göra swårighet wid urinens kastande, liksom *Spanks flugor*, ölsorter som för mycket kyla, och de, hwilka, utan at släcka törsten, göra andra wärkningar, hwilka man intet förväntar af en wälsmaklig drick, äro allesammans oönskelige för lefnads-ordningen; och hwilken ide har några andra än dessa, den gör bättre at han, efter *St. Hoffmans* råd, til sin drick betjenar sig af win, upblandat med watten, eller self bereder sig et dricka, som är fritt från alla dessa ofullkomligheter. Til den ändan kan man dricka et med råstaf toren eller malt afstokat watten, hwaruti lägges en råstaf brödkant och några *Pomerans-kliswoor*, och hwilket äfwen kan blandas, om så behagas, med något säcker och win.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
April	Bar.	Therm.	wind. wähl.	Bar.	Therm.	wind. wähl.	Bar.	Therm.	wind. wähl.
7	24:70	3. d.	S. 1 snög.	24:85	3. d.	S. 1 mult.	24:86	3. d.	S. 1 mult.
8	25:4	3. d.	S. 1 mult.	25:10	6. d.	S. 1 mult.	25:12	3. d.	S. - mult.
9	25:15	3. d.	S. - mult.	25:18	4. d.	S. - mult.	25:19	3. d.	S. - mult.
10	25:19	2. d.	S. 1 snög.	25:25	5. d.	W. - klart.	25:26	3. d.	W. - klart.
11	25:31	3. d.	W. - mult.	25:38	5. d.	W. 1 stöm.	25:44	2. d.	W. 1 klart.
12	25:54	2. d.	N. 1 klart.	25:60	8. d.	NW. 1 klart.	25:71	2. d.	N. 1 klart.
13	25:76	2. d.	SD. - klart.	25:78	7. d.	N. - klart.	25:78	1. u.	N. - klart.

Den 3 April 1:sta Dwart Kl. 5 f. m.

År 1770. d. 14 April. Politie = och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 6 April 1770, til och med den 12 Dito, födde: 20 Gesebarn, 23 Flickbarn, 14 Par wigde, samt begrafne 18 gamla Personer och 25 Barn. (○) utmärker at ingen förteckning ifrån den församlingen inkommit.

De Gamla Personerna äro döde: 8 af Hetsig Feber, 1 af Lungrot, 2 af Alderdom, 2 af Bröstfeber, 1 af Wattusot, 1 af oangifwen Sjukan, 1 af Slag, 1 af Kallbrand. De 25 Barnen äro döde: 10 af Slag, 1 af Hetsig Feber, 3 af Koppor, 2 döfödde, 2 af Bröst-Feber, 2 af Måbling, 1 af Magfeber.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) 1 Barn. — (St. Clara.) Afstedade Aroartermästaren Olof Swartz, 84 år gl. — 2 Barn. — (St. Jacob.) (○) — (Riddareholms-församling.) (○) — (Lyfka församling.) Archiatern och Stads-Physicus Doctor Jonas Böckman. — 1 Barn. — (St. Maria.) Framledne Majoren wid Fortification, Herr Edrnboms Enke-Fru, Brita Ruth. 84 år gl. — 4 barn. — (St. Catharina.) Hwefkärare-Gesällen Eric Hiort. — Hansmakare-Gesällen Carl Görling. — Strymans-Hustru Anna Maria Söderman. — Skiepps-Timmermans-Hustru Merca Söderberg, 71 år gl. — Timmermans-Enkan Sjina Föransdotter, 70 år gl. — 6 Barn. — (Kongsholms församlingen.) 1 Barn. — (Sjuka församlingen.) (○) — (Kransjöka församlingen.) (○) — (Ladugårdslands-församlingen.) Pigan Brita Maria Pöfgren. — 3 Barn. — (St. Olof.) Ålfaren Johan Lindbergs Hustru, Margaretha Nyman. — Enkan Christina Sahlgren. — Skomakare-Gesällen Matth. Stenwik. — Kåfelugnsmakare-Gesällen Wilh. Gust. Palmberg. — Muraren Eric Lindboms Hustru, Maria Ersdotter. — 5 Barn. — (St. Johannes.) Afledne Destillatörens Matzthias Bergs Enka, G. Magd. Koseberg. — Skomakaren Magnus Wibberg, 70 år gl. — Jungfru Anna Cath. Granholm. — Pigan Anna Greta Ahlman. — 1 Barn. — (Barnhus-församlingen.) (○) — (Stepskolms-församlingen) (○) — (Danwicks-församlingen.) (○) — (Sabbatsbergs Fattighus.) (○).

Årskillige Kundgibrefser.

I Kongl. Tryckeri-Boden finnas följande Pafions-Betraktelser til köps: B. 29) Joh. Wendts Pafions-Predigten u. Evang. Postill. i 2 band i fol. 15 D. B. 30) Banges Pafions-Betraktelser på Swenska i 45 Predikningar 6 Dal. B. 31) Lindboms Christi sista Strunder, eller Pred. på Pångs-fredagen 1 Dal. 16 bre. B. 32) Johns Reden über die blutige Leiden Jesu 3 Dal. B. 33) Olearii Betracht. des Leidens u. Sterbens Jesu, tt. Hylleri 50 Pafions-Andachten, med titel Jesu meine Liebe gereuziget 3 Dal. B. 34) Hylleri Dito 2 Dal. 8 bre.

I Kongl. Tryckeri-Boden äro följande Böcker til salu: 131) Broomans bättrede Staf-sättning i Swe nskan, 1 Dal. 16 bre. 132) Nacharwels Prins med Konungens i Preusen undersökning deraf, 6 Dal Dito utan Titel, 4 Daler 16 bre. 133) Gellers Fabler på Swensk Wers, 6 Dal. 134) Sahlstedts Samlingar af Swenska Verser, 2 Delar, 6 Dal. 135) Historie och Geschichte der Admagan von Navarra, Fortsetzung, Stockholm 1746. 4 Daler 16 bre. 136) Ludingische Sammlung in der Kirchen-Historie, 13, 14, 15 och 16 styck, 2 Daler, 8 bre. 137) Samlung offentl. Reden gehalten in America, 1 u. 2 theil, 4 Dal. 16 bre. 137) Hiervogels Beskrifn. öfwer Portugal, med Tabb., 6 Dal. 139) Buddet högste Gewalt eines Fürsten über die Kirch., 3 Dal. 140) Bref Les-cisms Bref til Prins Gustaf, 2:dra del. 12 Dal.

I Segerdals Bokläda finnas til köps: Nestels Beskrifning öfwer Algier, 2 delar i fr. b. 36 dal. Histori Animalium eller Beskrifning öfwer Djur-Riket, 27 Dal. Niehrmans Jurisprudentia Civiltis, och Processus Civiltis i et fr. b. 42 dal. Wahlströms Ethica Mathematica, 3 band, 24 dal. The new Universal-Magazine, ifrån och med Sept. 1751, til och med April 1752, med Kopparst., 12 Dal. Verhans Physico-Theologie, eller til Gud ledande Naturkunnsighet, 9 daler.

Wår Herres och Frälsares Jesu Christi sista Helliga Bibelser: Korreliken upräfnade i ordning efter hwarandra; Utåt de derhos Utkerade Evangeliska och Propheetiska Skrifter, som Förstalet närmare utmärkt, finnas i de flesta Bokläder för 12 brg R:mt.

Rikens Högstlige Ständers Justitie-Deputations Anmärkningar öfwer Kongl. Maj:ts Hädliga Förordning om Kal-Gräberne, af den 2 Maj 1767, med bifogade Deras Excellencers Herrar Rikens Hädls Förklaringar, äro af Trycket utkomne, och säljes i Åkergrens Bokläda wid Myntet, för 1 dal. 28 bre Exempel. Ifrån Wår Herres och Frälsares Jesu Christi sista Helliga Bibelser, korreliken uppräfnade, et ark in 8:vo, 12 bre R. Kramhandels-Societetens förklaring, rörande söring i prisen på Kram-Warorne, 24 bre. Beskrifning på Profhen Jerbgers Silfwer-Kanna, af 242 lod Silfwer, 6 br. med flere nyare Skrifter och Böcker.

Uti Gussafsbjergs Seckerbräu-Bod vid St. Jacobi Kirka, skädes försärdigadt Potatoes-Caffe til Fops; Utmänhetens eget nyck och smak lærer bäst intyga, om icke detta, til Uppsofsinnansens beröva, kommer tämligen nära det utländska Caffe; på samma ställe fins ock Potatoes.

Uti Kongl. Stats-Contoier, kommer den 25 inkommande April, K. 11 förmiddagen, genom Auction at uphandlas, et anseentligt partie Rå och Ritorr Råg, som innom slutet af nästkommande Junii Månad kommer til Suanhjonerne i Walmö, Göttheborg, Landskröna och Kelsingfors at utwereras. Om Upphandlings-Auction i Kongl. Kriegs-Collegio d. 16 nästkommande Maji för Uplands och Wästmanlands-Regementerna, påminnes, enligt förteckningen i Bladet N:o 66 af Dagl. Allehanda.

Uti Grefsingka Huset N:o 104 på stora Nygatan, äro til salu för ganska billigt pris, 3:ne flocken mästliga wälgjorda Präkar, med Drif-Hul af Jäsen, efter don-kräfts Inrättning och Trä-Walgar, brukelige til Captians och Planets teckning.

Krispa Ostren och Hummer äro nyligen isfrån Uddewalla inkomne, och sälles hos Guld-Slagaren Lewent på Smedie-Gatan.

En stor Sattu-Bod är nu at hyra, tjenlig til Victualie och annan handel, är ock wäl belägen; underättelse derom säs i Dobbs-Boden midt öfwer Kongl. Posthuset.

En isfrån Utrikes reiser hemkommen Svensk studerande, är sinnad, at wisa timmar om dagen emottaga och informera Otta, eller högst Tre Unglingar, af god frägd och wäl artade; och det uti Theologien, Philosophien, Mathematiquen, Afgebrén, Geographien och Historien; samt Hebreiska, Grekiska, Latin, Ungelska, Italienska, Polska och Fransiska Språken; Och är bemänte Person at träffa, alla förmiddagar, isfrån klockan 9 til 12, två trappor uti Huset N:o 77 wid Stor-Torget och Swartman-Gatan; hwilket härmedelst tjenstligen til Utmänhetens underättelse ländes.

April Månads Taxa.

Hwarefter följande Persedlar skola försäljas i Stockholm år 1770. Kopp:mt.

Bröd til et tre R:mt för waga:		En Tunna Spiöbl	=	=	1: 8 dre.
Fint Hwetebröd et och et herdedets fod.		En half-Aufare Brännwin a 7 daler	=	=	
Det så kallade Franska Bröd et och et 4:ls fod.		Kannan	=	=	32: 16
Dito mindre fint et och et halft fod.		En Kanna godt Dubbest Öl	=	=	31
Skraft Rågbröd tre fod.		En Kanna Dubbestöls Swagöl eller	=	=	
Dito skraft Bröd fem och et halft fod.		bättre Mältids dricka	=	=	16
Dito Mellansigt fem och et halft fod.		En Kanna Enkelt Öl	=	=	15
	R:mt	En Kanna Enkeltöls Swagöl eller	=	=	
Et Fat Dubbest Öl	Dal. 46: —	sämre Mältids-dricka	=	=	7
Dito En Tunna	= 36: —	En Kanna Brännwin	=	=	8: 16
Et Fat Dubbestöls Swagöl eller	=	En Kanna Söt Mibk	=	=	24
bättre Mältids-dricka.	= 24: —				
En Tunna Dito	= 20: —	En M:tskäfft Öre-Stut-eller Nwige-skött	=	=	17
Et Fat Enkelt Öl	= 22: —	En Mark hel eller half god gibdd Kalf	=	=	28
En Tunna Dito	= 18: —	En Mark Kramherding dito	=	=	24
Et Fat Enkeltöls Swagöl eller	=	En Mark Paffherding dito	=	=	30
sämre Mältids-dricka	= 12: —	En Mark Kärfött	=	=	24
En Tunna Dito	= 10: —	Goda Drickes-Pan säljas stycket 8, 11 a 14 dal.			

Färsk Fisk:

En Mark Rudor	= 22 dre.	Gjers	= 22	Abborrar	= 16
Flundra	= 22	Färsk	= 22	Id	= 12
Braren	= 22	Erdrre Gaddor	= 22	Sit	= 8
Giss	= 22	Mindre Gaddor	= 16	Mörter	= 10

Uti Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts Nådige Resolution och Förklaring, uppå the Utmänna Bestwår, Som Theß Frogne Underkätare, Rikens Allmoges uti Sverige och Finland, genom theas Fullmäktige, under sin öfwerståndne Riksdag i underdånighet andragit. Dat. then 22 Martii 1770. 2

Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning, angående längre betalnings-tid för Köpare på Banco-Auctioner. Dat. then 22 Martii 1770. -

Kongl. Slotts-Cancelliets Kungämbresse, angående Warns utbekommande isfrån thenna Stadsens första Wårhus. Dat. then 9 April 1770. -

Kongl. Maj:ts och Rikens Cammar-Collegii Kungämbresse, angående Förbud emot Skatte-Köp af wise Krono-Hemman. Dat. then 23 Jun. 1770. -

Stockholms Wedo=Blad.

Lördagen, den 21 April 1770.

Lärda Saker och Rön.

E N K A N E N.

Om Bröd och Drieka.

Nå sådan driek har samma nåragtighet, stärkande och förfärligande kraft, som driekat, det förswagar intet magen, förorsakar hvarken rus eller hetta, och befördrar allenast, då det til myckenhet drickes, urinens afgång och den omärkeliga utdunsmingen.

Då et drieka är af sådan art, kan det gifwas sielfwa den sjuka til störta, födo och förfärlig. Athisaner göra ofta förslöppning, behöwa magen, förslappa och åsädlemma allchanda sjukdomar. Röttisäppor äro icke tjenlige i alla sjukdomar. De upreta ofta Fekern mera, än de sälla honom, och föröka Inflammation, i stället at förminska honom. De göra en ny röta, i stället för at hindra den, som man wil förekomma. En Medicus i Paris, Herr Gentil, som wisetlig n epartist kan berömma drieka, försäkrar, at det skulle hafwa sin goda nytta med sig, om man med lekhet och försigtighet tillåte de sjuka at nytta et godt drieka.

Et godt drieka, och et wäl bakat bröd, äro således de nåragtigaste, naturligaste, och til dieten sundaste lefnads-medel för alla friska menniskor; och man kan säga, at de äro för ingen skadelige, utom sådana, hwiika i allmänhet icke stöta äta eller drieka, och hwiika måste undwika allt som föder dem. Dessa äro det gddda folket, hwiika af goda dagar blifwa sjuka. Dessa förefrisner naturen den lagen, som rättwisan pålägger alla misgärningemän, och Poeterna, alla fiender af smak, at lesa wid watin och bröd: ty driekat är dem för närande, och brödet allena gädder dem til öfwerföd. Detta slags folket behöfwa intet anställa någon critique öfwer

driekat; utan de måste drieka watten. Men kunna de intet umbära driekat, måste man gifwa dem sådant som är suet, duflwit och ungt, hwaraf de blifwa sjuklige och magra. Detta hafwer dock intet sådant folk nådigt, som hafwa illa artade barn, beswärliga processer, onda hufstur och elakt tjenstefolk; ty omsorger, bekymmer, förtret, wrede och sorg, kunna aldradast smälta tjocka butar.

Sått at göra Tablettes de Jus de Viande, eller torra kakor, hwarmed i hast kan tilredas Rjött= och Kraft=Säppor, utan at dertil bruka Rött.

Man tager tolf marker saftigt, icke för fett, eller för magert Or=Rött, et sönderkrosat godt mårghen, en kalf=öt och två gamla tupper med deras ben, som uti en Mortel stötas sönder; et halft quintin Mustot=Blomma, et tredjedels quintin hwit Peppar, lika så mycket Ingefära, och fyra eller fem Lagerbärs=Blader; häruppå gjutes sämycket watten, som man i allmänhet hbrer taga til en god stark Rött=Säppa. Detta allt kokar man tillsammans i et Ler=Kärl, som wäl är tilltäckt. Man låter det koka på lindrig kok=eld tolf timmar, då och då edres det wäl om, och stummas wäl. Deruppå silas det genom et fint härfsitt, man låter det fallna, tager wäl af allt fetet, sätter Geleet eller Kraft=Säppan i et ler=Kärl på en kok=eld, och kokar det så länge lindrigt på esden, tills det wäl blifwer inkokat och tjockt. Då slår man det på et fat, at stelna, stöder det stelnade i stöcken, som kakor, och låter dessa kakor torra i en Vak=ugn, sedan brödet är uttagit, at den intet är för het, och förwarar dem. Som dessa kakor lätt blifwa brände, måste man gå warfamt til wä-

ga. De hålla sig många år, utan at råmas, dock böra de förvaras på et tørt ställe: ty på et fugtigt blifwa de mögliche, och huru detta äfwen intet skadar dem, om möglet allenast wäl afstrapas.

Ryttan af dessa Kakor är följande: Man kokar rent wain, lägger en eller så många Kakor däruti, som man wil hafwa Sappan stark, och då de swält, läggas salt til. Man kan äfwen lägga ägg, Hwetebröd eller gröna Trädgårds-wärter uti. På det sättet kan uti host, utan Rbit, på reor, på landet eller sjön, så ofta som åsundas, kött-säppor århållas, eller kunna kokorna ätas torra, eller smälta i munnen, som Choccolade-Kakor, och watten drickes på, så kan man på detta sättet rätt wäl hjälpa sig årskillige dagar.

Om wrede.

Då en gång den Stoiske Philosophen Diogenes, med det tilnamnet den Babytoniska, uti et skönt tal wisade sina åhbrare at man aldrig öfwer någon ting borde wredga sig, ströf en oberäknsam yngling honom med handen öfwer ansigtet, förmodeligen, at se, huru mycken stickelighet han sjelf ägde, at efterlewa sina regler. Den tällige Philosophen yttrade sig, at han wäl intet förtörnades häröfwer, men at det ändock wore öwigt, om icke han rätteligen borde gidra det. En Stoicus hade bordt weta, at han aldrig någonsin borde wredgas; imedertid tror jag dock, at wi andre wisserligen gjort det. Försträckelsen och wreden äro sines-rörelser, hvilka så plötsligen öfwerfalla oss, at wi äro

helt ofberedgne at kunna undwika dem. Såsom todt sinne bäfwar och wacklar, då en plötslig och oförmodad olycka hotar, så blifwer det oss, igenom en öf tillfogad oföredt, ganska hastigt författ i denna skadeliga passion, hwilken Seneca och Plato kalla et kort raseri. Det synes, som skulle denna ursinnige hetsen blanda sig i alla med retelse och känsla begärfwade creatures wäsendteliga Character, och som skulle naturen ålagt dem sådant til deras egna widmagnhållande och förswar. De minsta insecterna låta intet ohannat något ske sig förändr. Dina förtörnas och stickas, om man hindrar dem i deras arbete, Huggormen fåvar dödeligen sin waldswärklare, och på det säret må utmärka hämmen, måste wreden först förgifta dess bett; Waddorna bestänka sina förföljare med det brännande förgiftet, om de i wreden emot dem utspy; Hunden skonar intet sin egen Herre från farlige och dödelige bett, då han oförsigtigt wisretar honom til wrede. Man hafwer exempel om Tuppas och Ankors, och hundrade andra djur, hwilkas bett igenom deras wrede blifwa giftige och dödelige. Bland de förstötade djuren finner man öfwer allt spår efter wreden, som beledsagar deras tillfogade oförrätter. Bland menniskorna täl hwarken den Stoiske Philosophen, eller själfrwa Pietisten något undantag; och i sjelfwa Himmelen går det intet bättre til, om wi eljest skola tro Somerns och Virgilius, som nästan alla ägnableck reta sina Gudar emot hwarannan, och bruka wreden som et ursprung til alla de stora gärningar, hwilka de låta dem fördräwa. (Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.
14 b	25:78	1. d.	N. 1 flart.	25:74	8. d.	NO. 1 flart.	25:74	2. d.	N. 1 flart.
15 c	25:59	1. d.	SO. 1 flart.	25:55	11. d.	SO. 1 flart.	25:49	4. d.	S. - ström.
16 c	25:41	3. d.	S. - mult.	25:40	11. d.	S. - flart.	25:40	6. d.	S. - mult.
17 d	25:30	5. d.	N. 1 mult.	25:30	8. d.	S. - mult.	25:29	4. d.	S. - ragn.
18 d	25:31	6. d.	S. - mult.	25:35	7. d.	S. 1 mult.	25:39	6. d.	S. 1 mult.
19 u	25:44	6. d.	S. 1 mult.	25:44	11. d.	S. 1 flart.	25:44	6. d.	S. 1 mult.
20 b	25:44	6. d.	SO. - mult.	25:44	9. d.	N. - mult.	25:78	1. u.	N. - flart.

Den 18 April sista Dwart Kl. 6 f. m.

År 1770. d. 21 Ap ril. Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 12 April 1770, til och med den 20 Dito, födde: 19 Gofebarn, 15 Klickebarn, 33 Par wigde, samt begrafne 23 gamla Perfoner och 26 Barn. (○) utmärker at ingen förrektion ifrån den förämlingen inkommit.

De gamla Perfonerna äro döde: 1 af mattande Sjuka, 2 af Bröf-feber, 1 af Barnsbödd, 4 af Älterdom, 5 af hetsig feber, 4 af Lungfot, 1 af Gickt, 1 af Fleck-feber, 1 af vangsifwen Sjuka, 3 af Slag, 1 af Wattufot. De 26 Barnen äro döde, 1 af Bröf-feber, 12 af Slag, 3 af hetsig feber, 3 döfödde, 4 af Märling, 1 af okänd Sjuka, 1 af inwärtas sjuka, 1 af Wattufot.

Namnen på de gamla döda Perfonerna äro:

(St. Nicolai.) Kdrsnären Johan Holms Hustru Anna Margaretha Grytman, — Dannemannen Nils Jönsson, 60 år gl. i Barn. — (St. Clara.) Guldbjeden Pehr Serhelds Hustru, 1 Barn. — (St. Jacob.) Cammer-Rådet Wälborne Herr Petter Pflanderhielm, 73 år gl. — Skomakarerna Anders Nahlms Hustru, Elisabeh Erlund. — Lieutenanten wid Kongl. Wäktgötha Dahls Infanterie Regimente Wälborne Herr Petter Ludwig Siffwerström, — Skpps-Eggmästaren Daniel Friess Enka, Fra Margareta von Räder, 75 år gl. — Waktmästaren i Kongl. Kammar-Collegio, Polesnas Pihlgren, 70 år gl. — (Niddareholms-förfam.) (○) — (Enka-förfam.) Grosshandlaren, Johan Conrad Piarr. — Veruquenakaren Merits Wandelbergs Hustru, Anna Maria Grauer. (St. Maria.) Riffköparen Samuel Wenberg, 3 Barn. — (St. Catharina.) Bogare-Ankan (St. Maria.) Kiffköparen Samuel Wenberg, 3 Barn. — (Kongsholms-förfam.) 3 Barn. — Egnawärdaren Henric Kihl. — Murgesällen Johan Sundberg. — Ispyningsmannen Nils Trorsh. — Timmermans-Hustrun, Mar. Schults, 6 Barn. — (Kongsholms-förfam.) 3 Barn. — (Kinfa-förfamlingen.) (○) — (Fransiska-förfamlingen.) (○) — (Ladugårdslands-förfamlingen.) Diaktmakaren Eric Wikbergs Hustru. — Trögårdsmästaren Joh. Erenbergs Enka. — 4 Barn. — (St. Olof.) Siden-fabrikens-mästaren Johan Forsberg — Pigan Maria Palmkin. — Gefälles Johan Eriksson. 4 Barn. — (St. Johannes.) Ankan Christina Björstman, 91 år gl. — 1 Barn. — (Barnhus-förfamlingen.) Timmermannen Anders Anderssons Hustru 72 år gl. — 1 Barn. — (Stepscholms-förfamlingen) 2 Barn. (Sabbatsbergs Fattighus.) (○). (Danwicks-förfamlingen.) 3 Barn.

Utskillige Kundgörelser.

I Kongl. Tryckeri-Boden finnas följande Böcker til köps:

141) Voltaires Traité sur la Tolerance 4 Dal 16 öre. 142) Leibnitz Essais de Theodicée 9 Dal. 143) Anti-Machi vel, publié par Mir de Voltaire 4 Dal. 16 öre. 144) Sermons par le Professeur Maurice 4 Dal. 16 öre. 145) Sermons de Mir Lucas sur la Mort & sur le Jugement. 4 Dal. 16 öre. 146) Veneroni Italian. Französisch; und Teutisches Wörterbuch. 6 Dal. 147) Le Philosophe Roi & le Roi Philosophe. 3 Dal. 148) Taylors Rule and Exercises of holy Dying. 4 Dal. 16 öre. 149) Pensées libres sur la Religion, l'Eglise & le bonheur de la Nation Tome I par Mir Van Ekan 3 Dal. 150) Histoire de France par l'Abbé Velly 6 Tome 4 Dal. 16 öre.

Nåligen är inkommit et litet partie extra godt ängelst sälläder, til billigaste priset. Gisswes underättelse i huset N:o 125 wid Enka Korfan i hörnet til Swartman-Gatan och Kinnug-Gatan hos Tracturen And. Granlund, 2 trapper up.

Et partie god humfa samt gips-rör, äfwen en Mangel i godt stånd är til sätu för billigt pris, hwarom underättelse säs hos Lands-Gerwaldigern Anders Wång, boendes i Kongs-Backen, Huset Numro 19.

Tredje Dag Wäff, glömdes af ägaren, på astrådes-rummet nedanför Södermans-torg wid Sjön, et Siffwer Björjacks-Ur med emailerad tåga, och Urmakaren Rubbers namn, gjordt i London. Wid Urret war sät en låst-keja af stål och pinskal, samt en stål-nackel och et hjerta af Perlema, utom Ur-nackelen. Den som wet sin höfwa tagit detta Ur i förwor, behagade gifwa det tillkännu i Tobaks-Boden wid benämde torg och hörnet af stora Wadstufwus-Gatan, emot en wedergåkning af 60 Dal. Kopp.mt.

Magister Carl Brunkmans Inläga til Kongl. Maj:ts Justitie-Canceller om handräkning til åtskillige Besvärers måls afsjeltande, är af Trycket utkommen, och finnes uti Kongl. Tryckeri-Boden för 9 öre Kopp.mt.

Riffens Höglofs Ständers Bestickning år 1752 til Hans Excellence Riks-Rådet Högwälb. Herr Graf. Thure Gabriel Hjelle, finnes tryckt i Kongl. Tryckeri-Boden för 9 öre Kopp.mt.

N:o 18 af Nytt och Sammat är nu utkommit. N:o 10 af Fatburen likaledes.

Den eller de som hafwa sig beaktat hwar Charte Sigillate Ombudsmän Johan Lullberg Ingerat, behagade sådant uti Kongl. Tryckeri-Boden på lilla Nygatan eller på Götheborgs Källare wid Riddarhus-Torget benågit tillfånna gifwa.

Den som skulle wilja utlåna några Tjuende Daler på behagelig tid, emot säkerhet eller Caution, behagade gifwa sin adresse i Kongl. Tryckeri-Boden.

På Kongl. Riddarhuset äro Rum at hyra, med behagelig utfigt och nära wid Sjön, antingen på år, månad eller wecka, samt med eller utan meubler; närmare underrättelse fås hos Hattförföraren Wiman i stora Kortbrinken.

Et godt Claver til storlekt från J til J åfundas, och anmodas fördenkfus den, som et sådant hade at afstå, han därom wille lemna underrättelse uti handelsman Keners Bod på Drottning-Gatan midt emot Apoteket Morjan. På samma ställe kan äfwon fås underrättelse om et godt postitiv med 3 Stämmor, som är til salu.

J Bergmans Krydd-Bod i hörnet utaf Drakens gränd at Sjörlånggatan, finnes til köps för ganska billigt pris, Caffé-Böner, Oliven, Capris, Holländsk Sill, alla slags Gröner, Patatoes-Cassé, friska Citron och Hummer, Renätter och Citrouer, Apfelsiner; äfwenledes åfundas til köps en god Res-Wagn, och Seelar, och Mid-Sal, för billigt pris.

Förleden andra dag Påsk är en Hjalmbok uti Octav, och liggande i des federal, med röd särg på smitten, uti St. Nicolai Kirka på Västaren af förgätenhet worden gwarlemnad: på sifwita Titel-bladet står ägarens namn Kristwit. Skulle någon hafwa den samma i förwar tagit, beder man at den samma återställas til Klosteren, emot en hederlig wedergällning. Wen i fall sådant ej wore, öddgas man tillika årbjuda sig, at om den samma är af någon warantig människa tagen, och är såld eller och portfakt, wil man den samma återlösa.

En härnåd af en Brudskrud med olika stenar är förlofad, den en sådan kan hafwa funnit, och angifwer uti Subelerare-Åmbets-Boden wid Norrmalmns-Torg, skal för sin redlighet undfå 18 Daler Kopparmynt.

Om någon skulle hafwa en Rese-Futwagn at sälja, behagade den lemna underrättelse därom, uti Tobaks-Boden mitt emot Kongl. Påsk-Cointoiet hos Ullman.

Tredje dag Påsk om aftenen bles i best förgåtit uti en Hirtwagn en Paraply af ljuft Kitaj, och Wäfsingering om fäppen, ungefär fingers lång, och emedan andra sedemera uttjat wagnen och Kuffen dem ej kändt, behagade de aflemna samma Paraply uti Kongl. Tryckeri-Boden emot wedergällning, ty han är af ägaren lått igenkänd.

Et litet hushåll åfundar en bestedelig pige i tjenst, och som ny straxt wore färdig at kunna antagas; underrättelse härom lemnas i Klädhandlet wid Norrmalmns-Torg, och utropet.

Uti Klädhandlet i hörnet af Swartman-Gatan midt emot Lycka Kirka-muren är til köps åtfylliga forter färgad trä uti hafwiga Lod för billigt pris; om någon åfundar at wilja föra kokat Ringarn och blångarn, fås äfwenledes underrättelse i samma stånd.

Uti Östergifka Huset No 104 på stora Nygatan, äro til salu för ganska billigt pris, 3:ne stycken mästiga wälgjorda Präkar, med Dris-Hjul af Järn, efter dom-konsts inrättning och Trä-Walgar, brukelige til Cassians och Flanelles Tryckning.

Uti Directeuren och Fröhandlaren Punderas bod på Riddarhus-Torget, finnes en fort selexinnar til köps, mycket nyttige, emedan de aldrig falla utur seltampen, som andre, hwarigenom ofta olyckor tina.

Nästa Onsdag den 25 April kommer på Hof-Auctions-Kammaren at försljas framt. Commendeuren och Riddaren von Hausvolfs efterlemnade Boksamling bestående til en del af Böcker i Mathematicen och Navigation.

Af Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts Nådige Förordning, til förekommande af thet mindre Sländska Häfte-Slagets vidare fortplantning i Riket. Dat. then 14 Decemder 1769.

Kongl. Maj:ts Nådige Kundgörelse, angående en af Ridderskapet och Adelen, samt Präste- och Borgare-Stånden bewillad afsigt, til ytterligare fond för Medicinal-Werket. Dat. th 15 Febr. 1770.

Kongl. Maj:ts Nådige Påbud, angående the om Ränke- och Lönings-Spannemålens utgörande tid efter annan utkomne Reglementer och Resolutioner. Dat. then 21 Marti 1770.

Kongl. Maj:ts Nådige Förklaring, em hwar wid Fallskemens samt Cessions- och Concours-Twifler hädanefter böra i agt tagas. Dat. then 23 Martii 1770.

Kongl. Maj:ts och Rikens Commerce-Collegii Kundgörelse, angående Exportations-Premier, som hädanefter komma at bestås för allehanda Kapaner-Arbeten, jämte Sten-Porcellaine eller så kallad Terre-Blanche och eidsaste Kof-Kärl. Dat. then 20 Febr. 1770.

Kongl. Maj:ts och Rikens Commerce-Collegii Kundgörelse, angående Tillfning i Manufactur-Fonds-Afsikten på wise Utländske Glas-Sorter, samt Förbud emot införjel af wise andre. Dat. then 27 Februarii 1770.

Stockholms Wedo=Blad.

Lördagen, den 28 April 1770.

Lärda Saker och Rön.

E N K A N E N.

Om wrede.

Det visar sig tydeligen, så hos djur, som människor, at naturen med wreden liksom gifvit dem wapen til sit eget försvar. Detta naturliga ursprung, och det sten af rätt, som man til sit försvarande tror sig hafwa, men aldrig också människornas naturliga oförmågenhet at kunna undrifa wreden, gifr honom til et så nödwändigt öndt, at alla Eredelare, som wetat lära at kunna bevara sig för honom, ingen ting därmed uträknat. Hela konsten at aldrig kunna blifwa wreddgad, består wärkeligen i den enda föresatsen: at låta göra sig oförrätt; och om man icke wille fördraga sig, så kunde det i de många fall wara tillräckeligt at följa den regeln i Alforan, som säger: Du skal icke disputera med dem, som icke wela höra. Men, jag läser wäl agta mig wisja begära af mina lärare dessa reglers eftersewande; ty om de wille swara mig, at driften til selfförswar wore dem medfödd, och at förmissat öfwer så snälla och wäldsamma insinuerer intet hafwer någon ting at befalla; så råka de jag i stor förlagenhet at kunna öfwerlygga dem om något som wore rättigare. Jag lärer fördenksuld wid detta tillfället, då til öfwenhets eljest hwar och en skulle moralisera, intet gjöra det. Jag wil blott som Medicus betrakta wreden, det är, från en sida, som skal bringa Faculteten wackra inkomster. Ty wärkeligen, om wrede och förargelse wore borta från jorden; tror jag, at mera, än hälften af läktarna skulle swälta ihjäl. Men, så har ödet wetat hafwa det: wi trädars fort skulle intet swälta ihjäl, och därför måste människoslägget outhärligen wäta

i trätor. Därför måste hwarken den Steifsta Philosophen, som inwardes altid är full af passioner; därför måste hwarken en trog Phlegmaticus, som dock eljest med kallsinnet kan emotstå de många sinnesbressers icke heller den sagmodigaste och måst fredälskande man, utan oro och rörelse i hjertat, kunna uthärda, at honom skedde oförrätt. Hwärför druckade den stilla och fredälskande Melanchten at dö? Sade han inter self: dels för at så ämjuta Guds åskådande, men dels, för at undrifa det oförskönlige Prästehatet, som förföljde honom? Sjelfwa döden, för hwilken eljest, då han wil nalka sig, alla sinnesbresser fly, finner ofta et hjerta, som, då den wil quäwra det, ämnar emellan dess händer, af wrede, hat och hämd uprefet sig. Afax Gileans som öfverjerna redan upstuckade, utsträckte likwäl handena utur wägen och hotade. Den stormodige Hertigen af Espernon, som redan war så gammal och afmättad, wille ändod på sin dödsdag icke gjöra en betjänt afbön, hwilken han en par dagar förut illa bemött. „Det är nog, sade han til Prästen, at jag förläster dem af de mina, som misshagat mig. Men det har jag aldrig hört: at öfwen Herre och husbonde, som saligen wäl dö, måste göra sit husfolk någon wödrnadsbetgelse.“ Så fast rotar sig hatet och oförsonligheten i människornas hjertan. Huru skulle jag wäl dödas wäga ifrå emot sinnesbresserna, och hwad skulle jag uträtta? Samerligen intet så mycket, som jag skulle winna därmed, om jag wisar mina lärare, huru gruffant wreden i sig själv råsar, och huru mycket de derwid förlora, at de behålla det sista ordet, och altid wisja hafwa rätt.

Om wreden är en naturlig wäld drifft af at förswara sig self, så uppenbarar hon

sig sådan, i hela sin Character. En människa, som tager alla sina krafter tithopa, för at kämpa emot en hemme öfverlägsen mördare, föreställer naturligen bilden af en ursinnig, som förtörnar sig öfver et ord, öfver et ovanligt ansigte, eller öfver en knappnål. Så snart en människa förargar sig, kast ofta öfver de minsta småsaker, bärjar des hjärta at slå hastigt och håstigt, och blodet blifwer med all wåld drefwen til de inwärttes; då den däremot steddmar til de inwärttes, wid försträckelsen, hwilken är et slag af hjärtats råddhaga eller försagdhhet. Jag lämnar detta til deras öfverläggning, som hålla wreden för en art af försträckelse. Af denna wredsen til de yttre delar blifwa ådragna up-drefne, och ansigtet swäller af en brinnande rodnad. Ögonen gnistra af en wid och blistrande eld; läpparna blifwa tjocka och darrande; tåndren skåras; munnen fradgas; och tunggan, hwilken Euripides kallade wredens tjennarinn, är snart, som förlamad, men snart stormar den med tusende eder och stafs-ord. Waman drager sig tithopa i skrynklor; håren resa sig och stiga up; lederna darra; andedragten blifwer tung, hastig och osämn, och raseriet snartar igenom näsan. Muskelarna anwända ofta en nästan otrolig styrka; föttern stampa; hånden tithopa knutas; och underfundom bemästrar sig krampen på en gång det rasjande djuret, och förwandlar det til en liflös bild. Korteligen, man ser i hwar och en wredgad, en rasande människa, eller en, som strider i förwitstan, och derwid förlorar alla sina sinnes och förnufts bruk; en Achilles, som i

sin wrede emot Agamemnon förest rasar med tungan, sedan med minerna, och ändteligen med hotande händer griper til wapen.

Är det wäl underligt, at et sådant raseri förstör den menstfeliga naturen, och med sit wåld stormar på krafter, lif och hälsa? Krampen i de inwärttes delar, som jagar det stummande blodet så wida från sig i de minsta hudens käril, klämmer, nedtrycker och ömspänner alla de ådlare inålfworna, som så mycket behöfwa stonas, om naturen öfbröd skal föra sin inwärttes hushållning. Det jagade hjärtat känner ångest, och wåste ofta aldeles dö bort under långsamma danningar. Det beklända bröstet hotas af förwåfning; tunggan, lefwern, magen, tarmarna och andra ådla inålfwor, inflamma sig. Krampen präkar gallan utur gall-blåsan i tarmarna och magen, och förorsakar snart durchlopp, snart Gall-Feber, snart raseri och snart Gulsoten. Den sänderprånger blod-kärlten snart i hjernan, hwaräst et slag infinner sig, som underfundom plöfsligen dödar, snart där, hwaräst blodet kan finna et utlopp, och hwaräst derutaf blodförtningar upkomma, hwilka snart slå at silla. Ja, Sildanus har anwärdt, at af wrede, är efter gamla sår åter kunna upbrytas; tilasom också Pechlin talat om en Rottmästare, hwilken af wrede fått en så håstig blodförtning igenom dronen, at han en gång i en träffning på detta sättet mist så mycken blod at han fallit i swimming, utan at elstet på något sätt hafwa blifwit sårad.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

April	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.				
	Bar.	Therm.	wind.	wäd.	Bar.	Therm.	wind.	wäd.	Bar.	Therm.	wind.	wäd.	
21	h	25:43	3. d.	h.	1 klart.	25:42	8. d.	h.	1 multit.	25:42	5. d.	h.	1 multit.
22	c	25:30	3. d.	h.	1 rägn.	25:24	6. d.	h.	1 multit.	25:20	6. d.	h.	1 ström.
23	c	25:2	6. d.	h.	-	25:33	12. d.	h.	- klart.	25:34	6. d.	h.	1 klart.
24	h	25:54	8. d.	SW.	1 klart.	25:61	13. d.	h.	- klart.	25:60	7. d.	h.	1 multit.
25	h	25:60	6. d.	SD.	- multit.	25:68	9. d.	h.	1 multit.	25:64	7. d.	h.	1 rägn.
26	h	25:66	6. d.	h.	1 multit.	25:71	8. d.	h.	1 rägn.	25:71	7. d.	h.	1 multit.
27	h	25:71	6. d.	h.	- rägn.	25:76	12. d.	h.	- multit.	25:77	8. u.	h.	- multit.

Den 25 April Ny kl. 6 e. m.

År 1770. d. 28 April. Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 20 April 1770, till och med den 27 Dito, födde: 13 Gofebarn, 12 Klichebarn, 11 Par wigde, samt begrafne 18 gamla Personer och 17 Barn. (○) utmärker at ingen förreckning ifrån de Sörjamlingen inkommit.

De Gamla Personerna äro döde: 3 af Lungföt, 3 af bettig Feber, 2 af Ålderdom, 2 af Hec-Feber, 2 af Slag, 1 af vangsifven Siuka, 1 af mattande sjuka, 1 af Os, 1 af Magref, 1 af Barns-bröd, 1 af Wattuot. De 18 Barnen äro döde: 8 af Slag, 2 af Koppor, 2 dödfödde, 1 af Bröst-Feber, 1 af upkastning, 1 af Lungföt, 1 af Måfving, 1 af vangsifven Siuka.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) Hyrkutsken Petter Norströms Hustru, Christina Lidérarwit. — (St. Clara.) Wälborna Fräken Christina Eleonora Streithammel, 72 år gl. — Kaktelugnsmakare-Gesällen Jonas Kullin. — 3 Barn. — (St. Jacob.) Amiralens och Landshöfd. samt Commenduren af Kongl. Swards-Orden, Högwälbörne Herr Theodor Ankartrons Enke-Fru, Catharina Beata von Schoting, 78 år gl. — (Middareholms-Förfam.) (○) — (Tyska Förfam.) (○) — (St. Maria) Grofshandlaeren Eric Ericson Lund, 61 år gl. — Dränaen Johan Edderberg. — (St. Catharina.) Klenfmeden Anders Berg, 63 år gl. — Sjöman Magnus Österberg. — Ammiralitetz-Stepparen Johan Hult. — 5 Barn. — (Kongsholms-Förfam.) 1 Barn. — (Siska Förfamlingen.) (○) — (Gramöfka Förfamlingen.) (○) — (Ladugårdslands-Förfamlingen.) Kammereraren Petter Lundahl. — Upphningsman Lars Lindstrand. — Tjogwälfware-Gesällen Joh. Götblid Hustru. — Wogare-Läringen Johan Hellman. — (St. Olof.) Sid-Capit. Anders Kiellström. — Artillerie-Haudriangären Eric Fribergers hustru. — Jungfru Barbara Lundberg. — 6 Barn. — (St. Johannes.) Wiggen Rebecka Nyström. — 1 Barn. — (Wärhus-Förfamlingen.) (○) — (Stenholms-Förfamlingen.) (○) — (Danwits-Förfamlingen.) Lärftz-Druckeri-Arbetaren Sven Swenson. — 1 Barn. (Sabbatsbergs Kattighus.) (○).

Åtskillige Kundgidresser.

I Kongl. Tryckeri-Boden finnes följande Böcker til köps: 151) Görwells Märkvärdiga Lefwresnes-Öfversättning, 2:dra del. 1 dal. 16 bre. 152) Acta Historico Ecclesiast. 73 : 78 Theil nebst Anhang, 6 Dal. 153) Mad. Gometz utvalda Nyheter i små Romaner, 3 Dal. 154) Prins Radigs Historica af Voltaire, 2 Dal. 8 bre. 155) Treus heligt Echo från härigen, på Danska, 1746, 1 Dal. 4 bre. 156) Kätters Erkennitf Göttes aus seinen Wercken, wieder die Atheisten, Deisten und Natusralisten, 3 Dal. 157) Hierowegels Portugals Geographie, Historie och Stats-Kundskap, 4 Dal. 16 bre. 158) Fresenit Ewangel. Wahrheits-Klang, 1 Dal. 16 bre. 159) Allahanda 1 delen, innehållande artiga Werjer och småsaker, 3 Dal. 160) Gespräche zwischen einem lächtigen Pater aus Rom u. einem Clerico, von untergang der Turken und des Pabstes, 4 Thele, 3 Dal.

Stockholms Ordenteligheter äre en Wecks-Skrift, som uti Kongl. Tryckeri-Boden kommer at utgifwas, hwarå prenumereras med 6 Daler Kopp:mt för 24 Nummer, och sälles hwarje Nummer särstilt för Nitö dre Kopp:mt.

Swär på frågan om en Characteriserad Adwocat är berättigad til en Domare-Syfta framför de ordinarie tjenstgörande, finnes uti Kal. Tryckeri-Boden för 9 dre K:mt.

Uppsala Stads-Charta utlemnas til Respective Prenumeranterne i Stockholm hos Handelsman Schärer och Hof-Bothandlaren Åfbergren, samt på wänlige ställen i orterne. Mellankommen stultighet och Städernes nödwändiga genomsende på stället, hafwa varit orsaker til drögsam af de följande Chartors utgifwande, hwilke nu äro under kompletterande.

Uti Högst. Kongl. Krigs-Collegio, blifwer d. 13 Junii som är Onsdagen kl. 10 föremiddagen ger om Auction för Göteborgs Guarisons-Regemente uphandlat 3067 alnar Blått Klåde, 204 och en half alnar gult dito, 3476 och en half alnar hvitt Klåde, om 9 quarters bredd inom Pifsen; 3067 och en-half alnar gult Wad, 7362 alnar qnsbred Foderwäf, 1022 och et halst Duttin Wäfings Klack Knapp, 2190 och et 3:delst Duttin Wäf dito; 1773 alnar hwita millan-sort Trå-Endren, 342 alnar breda Trå-Endren; 153 alnar af smalaste Sorten; 76 par Profos-Litser; 770 st. Hattar med upstängning; 1636 Skortor; 818 par hwita Ullstrumpor; 818 st. Swarta Trepons Halsdukur, 818 par Skor. Poweransen häraf sker fritt i Göteborg d. 1 Martii 1771, och Handpenningarne undfås genast efter Auction, då wederhäftig Morgon ställes på wänligt sätt.

Uti Högst. Kongl. Krigs-Collegio, blifwer d. 13 Junii som är Onsdagen kl. 10 föremiddagen genom Auction uphandlat för Bohus Låns Dragone-Regemente 3220 och en half alnar grönt Klåde,

2429 och en half alnar Pälse-gull dito; 2486 alnar Pälse-gull Wö; 6374 alnar alnsbred Goderwäf, 979 och et 3:delä Duffin Wäfsings Räck-Knappar, 2260 Duffin Wäst dito; 5876 alnar grönt Kläde, till Kappräckar; 3164 alnar grönt Ben, 1130 alnar Cansfö; 2260 alnar Goderwäf, 432 alnar grönt Räck, 904 Duffin frena Wäfsings Räck-Knappar; 168 Hattar med Wäfsings Räck-Knapp, upställning, hroit Sno och 2:ne hroita Låsser, 385 par runda Stöklar med lastade Sporråder; 287 par Sporrar förrenta; 329 gula Mousquet-Kemmar, 456 ff. Wäfsband af Elghuds-Läder; 275 Carbi-Kemmar med Wäfsings Beslag och Hafar; 129 Gehäng med Siljor; 904 Patron-Rök af Elghud; 204 ff. frukt-horn; 386 Smörjehorn; 386 Fångnåls-Knippor; 296 ff. Sadlar med Årade Dommar, Warfapor och tillbehör, Pistolhållare, Flintsko med Kemmar, Cadetjorðar, Kjöbglar med Wäfsings Beslag och Siljor, Strigåder, Swanpack, Norrem och Packputa, samt Koggsfäcke med Wäfsings Beslag; 296 par Strigåder, 296 ff. Detfel med Wäfsings Siljor och Beslag samt Koppeltrem; 296 Fredons wed förrent munstreck, 298 par Werjstängar, 46 par Pistol-Kappor; 280 Eschbraquet af grönt Kläde med gula Kamelgarns Sndren; 192 Skrapor förrenta; 244 Ströbordar; 50 ff. Häftstlar; 243 Räckjorðar; 281 Goderwäf; 227 Goderwäf; 310 ff. Wäfsäckar; 62 Gemenas Räst med järnbeslagne stänger och Knor; 60 ff. Krubbstreck af 12 samnars längd och en tums tjocklek; 62 ff. Koppar-Kjettlar om 5 Kannors rymd hwardera; 904 par Warläders-Stor, sam 360 ff. Koppar Drickstasor om en Kannas rymd hwardera. Leswerantzen häraf sker fritt i Götzeborg d. 1 April 1771, och undfås Handpenningarne emot fullgiltig Worgen efter wäligheten. I nästa Bladet följer om ytterligare Uphandlings-Auctioner.

Uti Kongl. Maj:ts och Kistens Krigs-Collegio kommer, för Upsands Regimentet, d. 16 Maji, som är Onsdagen, ff. 10 förmiddagen, genom Auction at uphandlas 8850 alnar blått och gullt ofråkt Kläde af Nio qvarters bredd inom listerne, 3300 alnar gullt Wö; 12600 alnar alnsbred Goderwäf; 1300 Duffin Wäfsings Räck-Knappar; 4200 Duffin Wäst dito; 10504 alnar hroita mellan-sort Trä-Sndren; 240 alnar breda Sndren; 16 alnar Dito af smalaste sorten; 57 par Profok-Litfor; 1200 ff. Hattar med hroita trä-sndren; wäfsings-Knapp, swertband och upställning; 1200 par Skor; 1200 par Wäfsings Sko-Spännen; 1200 par hroita Ill-Strumpor; 2400 Skjortor; 1200 swarta Wlle Crepons-Halsdukar; 1216 Gehäng med Wäfsings-Siljor och Stiff; 1216 hesturne Wandtler-Kemmar; 1200 Wandtler-Lastor af blank-läder, med Patron-Rök af trä för 30 Patroner; 1200 Mousquet-Kemmar af Samst; 499 Fångnåls-Knippor; 1200 Krut; och lika många Smörje-Horn; Leswerantzen häraf får ske autingen i Stockholm eller Upsala, efter Leswerantzens beqwämlichkeit, dock uti December Månads början detta år; halwa Leswerantze-Summan gifwes och förut emot wederbäftig borgen på wänstret sätt. Dito, samma dag uphandlas Åfwen för Wästmanlands Regimente: 8850 alnar blått och gullt Kläde, ofråkt och af 9 qvarters bredd inom listerne; 3300 alnar gullt Wö; 12600 alnar alns-bred Goderwäf; 1200 Duffin Wäfsings Räck-Knappar; 4200 dito Wäst; 11040 alnar hroita mellan-sort Trä-Sndren; 256 alnar breda Dito; 16 alnar af smalaste sorten; 57 par Profok-Litfor; 1200 stücken Hattar med hroita trä-sndren, wäfsings-Knapp, swertband och upställning; 1200 par Skor; 1200 par Sko-Spännen; 1200 par Ill-strumpor; 2400 Skjortor; 1200 swarta Crepons-Halsdukar; 1216 Gehäng med wäfsings-siljor och stiff; 1216 hesturne Wandtler-Kemmar; 1200 Wandtler-Lastor af blank-läder med Patron-Rök af trä för 30 Patroner; 1200 Mousquet-Kemmar af Samst; 1200 Fångnåls-Knippor; 1200 Krut; och lika många Smörje-Horn; Leswerantzen för ske autingen i Stockholm eller Wexerås, dock uti nästa December Månads början; emot wederbäftig borgen undfås Åfwen Hand-Penningarne förut.

Gifwes härmed tillkänna, at en Ågendom öfwer 50 Tunnelands storlek inom Stadens Staquet, är til at arrendera nu snart eller til Michaelis, belägen wid Norra Tull-Gården, på wänstra handen; underrättelse kan fås derstädes hos Ågaren, som bor uti första Trä-Byggningen på wänstra handen, snart utom Tull-Porten.

Den 1 Maji blifwer Skutte til måls med Studiare hos Traecturen Niels. Molin wid Carlbergs Strand emot 6 Daler Kopp:mts betalande för hwarje Skott, om trenne särskilte penninge-Premier, bestående det första af 300, det andra af 200, och det tredje af 100 Daler, alt samt; hroita premier genast utbetalas til de trenne til centrumet närmast besintelige Skotten, så snart alla Skotten blifwit utskutne, hwilka til antalet ej få öfwergå 150, och som påfdiande dagen böra vara utskutne, i fall de ej skulle alla medhinnas den 1 Maji. Etthundrade Skott fordras til Premio, och så många segn der öfwer kunna blifwa sköte, til des at antalet af dem blifwer in alles 150, åro Destinerade på wänstret och förlust, den til belöning, som med denna Plan hast mdda och kofnad. Och gifwes fördenstul tillkänna, at Billetter til denna Flumning finnes til köps uti Porcellains-Boden i Stora Korfo-Prinken, af hroita åminskone 100 til antalet böra vara upköpte inom den uttatte tiden.

Uti Tellerstedts hus wid stora Kyrkobrinken, åro 2:ne wänningar med wågstana Meubler, tillika med kök, 2:ne köllare och 2:ne windar til hwarje wänning, för hushåll nästkommande höst til at byrå Drygg; och Wogare-stuga samt mangel är til samfält nyttjande.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts i Nödder förnyade Hall-Ördning. Dat. then 1 April 1770.

Stockholms Wedo-Blad.

Ördagen, den 5 Maji 1770.

Lärda Saker och Rön.

Q A K A K E N.

Om wrede.

Såsom nu de inra delar af denna starka sinnes-rörelsen blifwa lidande, på lika sätt wedersäres det äfwen så wäl de yttre ledambter, som sinnes-krafterna. Ganska ofta åstadkommas sådana inflammationer på huden, som man kallar Ros; och underfundom förderfwar Sicketen, eller förlamar krampen de leder, hvilka för häftigt angripit sig i denna sinnes-rörelsens tjänst. En Hypochondriacus, som bewecknar sig wreden, löper fara att falla i raseri eller melancholi, ja, det blefwe ingen ånda på, att utförligen beskriwa att det onda, som härdrör af denna grofma sinnes-rörelsen. Detta är en orsak, hwarföre så mycket folk härleda fast alla sina sjukdommar från wrede och förargelse. De weta aldrig huru dmitlig deras egen-kärlek är, och huru lätt de äro uprörde, men de känna på på det lifafrigaste, att de aldrig med wrede förhwara sig, utan att derigenom tillfoga sig ännu flere vinda.

Då man betänker det, som jag i allmänhet det sagt i arket, hvilket handlar om försträckelsens wärkan, och om sinnes-rörelsernas; läter det icke komma någon sällsamt före, att efter så mycket vndt, som wrede och förargelse sista, dessa affecter likwäl underfundom äro förmögne att häfwa sjukdomar, hwaribland också ist och med sådana höra, som de i andra fall åstadkomma. Detta är besaffheten af alla Gåfemedel, förgiffr och sinnes-rörelser, att de wärka, efter som de träffa til. Åfse-elden, som sätter et hus i låga, kan underfundom utlöda et hus, som står i brand, om det också wärkeligen af en annan blifv blifwit itändt.

Emedan wreden kan åstadkomma Duct-lopp, så är den äfwen förmögden att curera förstoppning; och häröf hafwer Valeriola en observation. Emedan den til sina trätor behöfwer tungan, så kan den hos stumma personer så reta henne, att de böra tala. Häröf finner man i actis Sapiens, hos Culpus, och hos Valerius Maximus exempel. Den Epistola Konungen Cresti sons händelse är bekant. Då denna stumma menniskan i slagningen, hwilken hans fader höft med Corus, såg, att des fader af en Soldat med blottad wärja på et gruffigt sätt blef anfallen, utbrast han på en gång af wrede, ångest och sträck i de orden: Håll Soldat! Det är Konungen som du mördar. På lika sätt kan wreden, hwilken ofta lämnar efter sig en lamhet i lederna, äfwen sätta andra förlamade leder i rörelse, emedan den med adbrastbrsta häftighet wärklar på dem. Valeriola berättar, att en man, som i några år varit förlamad, blott, för att få sin dräng, på ögnableket åter lärde att gå, och alltid förblifwit friskt, ehuru han förut såfångt användt alla upränteliga läke-medel. Igenom närwato af sin fiende, blef en förlamad, som Gorst emtalar, upretad til sådan wrede, att han förglömde sin lamhet, begaf sig hastigt på benen, och anföll honom. Om Modagriska menniskor, hvilka igenom wrede blifwit befriade, hafwa Pechlin, Gorst och Bartholin exempel, och det synes i allmänhet hafwa sin nytta med sig för dem som äro plögade med Sicket, att de någon gång prögla en dräng eller en piga, på det Sicket icke så lätt må sitta til de inwäntes delar. Wreden drifwer den åter ut til lederna, och den tydes wärkeligen flytta ur den ena kroppen i den andra, emedan de prögla äfwen klaga öfwer wärk. På tredje- och fjerdedags-Frågor, som af wrede blifwit för-